

Sygn. akt II AKa 174/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2012 roku

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogusław Tocicki (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Skorupka SSA Cezariusz Baćkowski
Protokolant:	Anna Dziurzyńska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Urszuli Piwowarczyk - Strugały

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2012 roku

sprawy **G. W. (1)**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie w trybie art. 552 k.p.k.

z powodu apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 2 kwietnia 2012 r. sygn. akt III Ko 3/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy G. W. (1) 35.904,32 (trzydzieści pięć tysięcy dziewięćset cztery 32/100) złotych tytułem zadośćuczynienia ponad zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2012 roku, sygn. akt III Ko 3/11, wraz z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się orzeczenia;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. stwierdza, że koszty sądowe za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 4 sierpnia 1997r., po złożeniu doniesienia przez klientów Biura Usług (...) we W., którzy nie wyjechali na wczasy organizowane przez to biuro w Turcji, Komenda Rejonowa Policji W. wszczęła dochodzenie w sprawie wyłudzenia pieniędzy przez właściciela B.U.T. (...) G. W. (1), tj. przestępstwo z art. 205 § 1 d.k.k.. Postępowanie to było nadzorowane przez Prokuratora Rejonowego dla Wrocławia – Starego Miasta (k. 10 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Podczas tego dochodzenia, w dniu 5 sierpnia 1997r. w godzinach popołudniowych funkcjonariusze policji zatrzymali G. W. (1), który dobrowolnie zgłosił się w (...) W.. Bezpośrednio po zatrzymaniu G. W. (1) został poddany badaniom lekarskim w Ambulatorium Internistycznym Pogotowia (...), które wykazały, że może być osadzony w areszcie śledczym (k. 156, 157 tychże akt).

W dniu 5 sierpnia 1997r. przedstawiono G. W. (1) zarzut popełnienia przestępstwa z art. 205 § 1 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k., po czym przesłuchano go w charakterze podejrzanego. G. W. (1) nie przyznał się do popełnienia przestępstwa i złożył obszerne wyjaśnienia. Następnie prokurator skierował wniosek o zastosowanie wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania (k. 163, 164-165, 169 tychże akt).

Postanowieniem z dnia z dnia 7 sierpnia 1997r. sygn. akt V Ko¹ – 320/97, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia zastosował wobec podejrzanego G. W. (1) tymczasowe aresztowanie na okres 3 miesięcy, czyli do dnia 5 listopada 1997r., przyjmując, że zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności zaś zeznania świadków oraz dokumenty firmy (...) z K., której – jako bezpośredniemu organizatorowi wypoczynku – biuro (...) miało nie zapłacić za wyjazd turystów, dają podstawę do przyjęcia, że zarzut popełnienia przez G. W. (1) przestępstwa jest uprawdopodobniony w wysokim stopniu. Jako przesłankę stosowania tymczasowego aresztowania wskazano obawę wymierzenia podejrzanemu surowej kary i przekonanie, że podejrzany będzie utrudniał postępowanie. Na powyższe postanowienie wniósł zażalenie obrońca podejrzanego G. W. (1), jednak nie zostało ono uwzględnione. W dniu 8 sierpnia 1997r. G. W. (1) został ponownie przesłuchany w charakterze podejrzanego i także złożył wyjaśnienia. Podczas obu przesłuchań na temat stanu zdrowia podawał, że cierpi na zespół bezdechu sennego. Innych schorzeń nie zgłaszał (k. 170, 171, 174-175 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Po osadzeniu w Zakładzie Karnym nr 1 we W. przy ul. (...), obrońca G. W. (1) skierowała do prokuratury zażalenie na postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, dołączając do niego dokumentację Katedry i Kliniki (...) we W. z dnia 12 sierpnia 1997r., z którego wynikało, że G. W. (1) w dniach 1-7.04.1997r. oraz 8-12.05.1997r. był hospitalizowany w tej placówce z rozpoznaniem zespołu obturacyjnego bezdechu śródsewnego, ustalonego na podstawie całonocnego badania metodą ciągłej rejestracji i komputerowej analizy czynności oddechowej w czasie snu oraz potwierdzonego badaniem polisomnograficznym. Bezdechy śródsewnne prowadziły do znacznego niedotlenienia krwi tętniczej w czasie snu (także do wartości stanowiących bezpośrednie zagrożenie życia) oraz do zaburzeń rytmu serca. Z dokumentacji tej wynikało, że pacjenta obowiązuje całkowity zakaz stosowania leków o działaniu uspokajającym lub nasennym oraz alkoholu, utrzymywanie w czasie snu pozycji leżącej na boku, prowadzenie uregulowanego trybu życia (regularny odpoczynek nocny) oraz wskazane jest stosowanie w czasie snu aparatu utrzymującego stałe dodatnie ciśnienie w drogach oddechowych (k. 182, 183, 184, 185 tychże akt).

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 1997r. sygn. akt IV Kz – 436/97 Sąd Wojewódzki we Wrocławiu nie uwzględnił zażalenia obrońcy podejrzanego i tymczasowe aresztowanie utrzymał w mocy. Odnosząc się do przedstawionej dokumentacji lekarskiej wskazano, że wymaga ona weryfikacji przez dodatkową opinię biegłych. Ponadto postanowieniem z dnia 11 września 1997r. sygn. akt IV Kz – 436/97 Sąd Wojewódzki we Wrocławiu rozpoznał także osobiste zażalenie podejrzanego G. W. (1), kwestionujące zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania, jednak ponownie utrzymał je w mocy (k. 188, 189, 193 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

W dniu 5 września 1997r. obrońca G. W. (1) skierowała do prokuratury wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu chorób płuc i chorób wewnętrznych w celu ustalenia czy stan zdrowia G. W. (1) stanowi zagrożenie dla jego życia i czy może on przebywać w warunkach więziennych. Następnie obrońca ponowiła wnioski w dniu 22.09.1997r.. Także matka podejrzanego – Z. W. w pismach z 12.09.1997r. i 19.09.1997r. zwróciła prokuraturze uwagę na stan zdrowia syna (k. 199, 200, 202, 203 tychże akt).

W dniu 1 października 1997r. Kierownik Ambulatorium i I. (...) Aresztu Śledczego we W. wydała świadectwo lekarskie o stanie zdrowia tymczasowo aresztowanego G. W. (1) stwierdzające, że rozpoznano u niego: zespół bezdechu śródsewnego, otyłość, skrzywienie przegrody nosa, i podejrzenie dyskopatii w okolicach kręgu L-5 oraz

krwiopłucie. Odnotowano, że pacjent wymaga konsultacji w Poradni Pulmonologicznej, badania laryngologicznego i neurologicznego. Kierownik Ambulatorium i I. (...) Aresztu Śledczego we W. stwierdziła, że G. W. (1) może przebywać w areszcie śledczym (k. 880, 881-883 tychże akt).

W dniu 18 września 1997r. G. W. (1) został osadzony w Areszcie Śledczym we W. przy ul. (...) (k. 198 tychże akt). W toku dalszego dochodzenia, postanowieniem z dnia 27 października 1997r. zmieniono postanowienie o przedstawieniu zarzutów G. W. (1), uzupełniając je i zarzucając mu popełnienie przestępstwa z art. 199 § 1 d.k.k. i art. 205 § 2¹ d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k.. Postanowienie to ogłoszono podejrzanemu i ponownie został przesłuchany w dniu 14 listopada 1997r. w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia – Starego Miasta, nadal skarżąc się tylko na zespół bezdechu sennego. Innych dolegliwości nie zgłaszał (k. 767, 772-773 tychże akt).

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 30 października 1997 roku, sygn. akt V Ko – 70/97, tymczasowe aresztowanie wobec G. W. (1) przedłużono na okres dalszych 3 miesięcy, czyli do dnia 5 lutego 1998r. (k. 768 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

W dniu 12 listopada 1997r. podejrzany G. W. (1) skierował do Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu pismo z dnia 9.11.1997r., informujące o rozpoczęciu protestu głodowego przeciwko decyzji o dalszym stosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania. Jednocześnie wniósł zażalenie na postanowienie o przedłużeniu stosowania najsurowszego ze środków zapobiegawczych. Natomiast obrońca podejrzanego w dniu 19.11.1997r. ponowiła wnioski o przeprowadzenie badań lekarskich G. W. (1). Także żona podejrzanego – G. W. (2) w pismach z 18.11.1997r. i 27.11.1997r. zwróciła prokuraturze uwagę na stan zdrowia byłego męża (k. 852-853, 854-863, 885-886 1358, 1359 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia oraz akta osobowe z Aresztu Śledczego we W.).

W dniu 29 listopada 1997r. sędzia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia wydał zarządzenie (sygn. V Ko – 70/07) o odmowie przyjęcia zażalenia podejrzanego G. W. (1) na postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 30 października 1997 roku, sygn. akt V Ko – 70/97 o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, jako złożonego po terminie (k. 867 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Pismem z dnia 2 grudnia 1997r. G. W. (1) ponowił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 30 października 1997 roku, sygn. akt V Ko – 70/97 o przedłużeniu tymczasowego aresztowania. Postanowieniem z dnia 9 stycznia 1998r. sygn. akt IV Kz – 650/97 Sąd Wojewódzki we Wrocławiu przywrócił G. W. (1) termin do wniesienia zażalenia, po czym rozpoznał je merytorycznie i nie uwzględnił, utrzymując w mocy postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 30 października 1997 roku, sygn. akt V Ko – 70/97 o przedłużeniu tymczasowego aresztowania (k. 12409-1241, 1246 tychże akt).

Dopiero w dniu 2 grudnia 1997r. Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Starego Miasta powołała biegłych lekarzy psychiatrów oraz biegłego z zakresu medycyny sądowej celem ustalenia aktualnego stanu zdrowia podejrzanego G. W. (1), stanu pocztalności oraz czy może on przebywać w warunkach pozbawienia wolności i być leczony w areszcie śledczym.

Mimo prób wykonania badań sądowo-psychiatrycznych oraz sądowo-lekarskich, biegli nie zdołali ich przeprowadzić i opracować zleconych opinii, gdyż podejrzany G. W. (1) odmówił udziału w badaniach lekarskich (k. 870, 871, 874, 877, 878 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia oraz akta osobowe z Aresztu Śledczego we W.).

W dniu 29 stycznia 1998r. biegli lekarze psychiatrzy wydali opinię sądowo-psychiatryczną dotyczącą podejrzanego G. W. (1). Podczas przeprowadzonych badań G. W. (1) nie skarżył się im na inne dolegliwości niż ujawnione podczas poprzednich przesłuchań i badań. Oceniając stan psychiczny stwierdzili, że nawiązuje kontakt, jest prawidłowo zorientowany, ma jasną świadomość, niezaburzony tok i tempo myślenia. Badany nie ujawniał objawów psychotycznych, miał sprawną pamięć, nastrój obniżony sytuacyjnie. Zgłaszał skargi na zaburzenia snu, lęki, trudności w koncentracji uwagi, napadową senność w ciągu dnia, brak apetytu. Biegli lekarze psychiatrzy uznali, że G. W. (1) nie jest chory psychicznie i niedorozwinięty umysłowo oraz orzekli jego pełną pocztalność. Rozpoznany u niego zespół

obturacyjnego bezdechu sennego nie miał wpływu na poczytalność (k. 1448-1452 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Podczas osadzenia w Areszcie Śledczym we W. G. W. (1) był systematycznie rejestrowany na badania przez lekarzy więziennych w dniach 1.10.1997r., 2.10.1997r., 13.10.1997r., 14.10.1997r., 13.11.1997r., 14.11.1997r., 12.02.1998r. oraz 23.03.1998r.. Podczas wspomnianych badań nie stwierdzono innych dolegliwości niż przez niego podawane. W dniu 23 marca 1998r. stwierdzono, że nie ma bezwzględnie wskazań do przebywania G. W. (1) w celi z dużym oknem i może przebywać w normalnej celi z niepalącymi osadzonymi (książeczka zdrowia w aktach osobowych z Aresztu Śledczego we W.).

Postanowieniem z dnia 4 lutego 1998r. sygn. akt IV Kz – 66/98 Sąd Wojewódzki we Wrocławiu, na wniosek prokuratora, na podstawie art. 222 § 2 pkt 2 d.k.p.k. przedłużył stosowanie tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego G. W. (1) na okres dalszych 3 miesięcy, tj. do dnia 5 maja 1998r.. Uzasadniając tę decyzję, Sąd Wojewódzki stwierdził, że zebrany materiał dowodowy dostatecznie uzasadnia, że dopuścił się on zarzucanego przestępstwa, brak jest podstaw do uchylenia tymczasowego aresztowania z art. 218 d.k.k., a z uwagi na grożącą surową karę istnieje obawa mactwa procesowego ze strony podejrzanego (k. 1374 tychże akt).

Postanowieniem z dnia 25 lutego 1998 roku zastosowano zabezpieczenie majątkowe wobec G. W. (1) przez wpis hipoteki przymusowej na mieszkaniu objęte wspólnością ustawową małżeńską we W. przy ul. (...). Wartość mieszkania wyceniono wówczas na kwotę 105.227 złotych. W dniu 23 kwietnia 1998r. Komornik Sądowy Rewiru XIII przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – fabrycznej przekazał prokuraturze dokumentację z zajęcia ruchomości należących do podejrzanego G. W. (1), na które składało się wyposażenie biurowe (k. 1457, 1647-1649, 3538 tychże akt).

Do ponownego przesłuchania podejrzanego G. W. (1) doszło w dniu 15 kwietnia 1998r. w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia – Starego Miasta. Jeszcze raz złożył obszernie wyjaśnienia i oświadczył, że nie podda się badaniom przez biegłego z zakresu medycyny sądowej, gdyż zostałyby to odebrane przez opinię publiczną jako próba uniknięcia odpowiedzialności karnej. Nie skarżył się na inne dolegliwości, poza zespołem bezdechu śródseennego (k. 1638-1640 tychże akt).

Postanowieniem Prokuratora Rejonowego dla Wrocławia – Stare Miasto z dnia 27 kwietnia 1998r. sygn. Ds. 3902/97 uchylono tymczasowe aresztowanie G. W. (1) i zastosowano wobec podejrzanego środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 15.000 złotych oraz zakazu opuszczania kraju. Poręczenie majątkowe złożyła matka podejrzanego – Z. W. i w dniu 27 kwietnia 1998r. G. W. (1) został zwolniony z Aresztu Śledczego we W. (k. 1651, 1652, 1653-1657, 1661 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 1998r. zawieszono postępowanie Ds.3902/07 przeciwko G. W. (1) uznając potrzebę opracowania opinii biegłych z zakresu księgowości, ekonomii i finansów w celu ustalenia kondycji finansowej biura (...), należącego do G. W. (1). Czas niezbędny do opracowania wspomnianych opinii był na tyle odległy, że prokurator uznał, iż zachodzi długotrwała przeszkoda w prowadzeniu postępowania. Następnie, w dniu 29 września 1998r. Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto wydała postanowienia o powołaniu biegłych z zakresu księgowości, ekonomii i finansów w celu ustalenia kondycji finansowej biura (...), należącego do G. W. (1), w tym stanu zobowiązań biura wobec innych podmiotów (k. 1904, 1908 tychże akt).

Po podjęciu zawieszonych śledztwa w dniu 19 marca 1999r. i jego zakończeniu, Prokurator Rejonowy dla Wrocławia – Starego Miasta skierował wobec G. W. (1) akt oskarżenia w dniu 29 czerwca 1999r. do Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia. Zarzucił mu popełnienie w okresie od stycznia 1996r. do 2 sierpnia 1997r. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., na szkodę 130 różnych osób fizycznych i podmiotów gospodarczych (k. 2059-2063, 2262-2299 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

W trakcie postępowania sądowego, w maju 2000r. oskarżonego G. W. (1), przebywającego wówczas na wolności, poddano badaniom przez biegłego z zakresu medycyny sądowej na okoliczność jego ówczesnego stanu zdrowia oraz

możliwości brania udziału w czynnościach procesowych. Biegły z zakresu medycyny sądowej w opinii z dnia 23 maja 2000r. rozpoznał u G. W. (1) następujące schorzenia:

- 1) zespół bezdechu śródsewnego z bardzo rzadkimi epizodami;
- 2) otyłość dużego stopnia, najprawdopodobniej pokarmową;
- 3) nadciśnienie tętnicze – umiarkowane.

Podczas wspomnianego badania G. W. (1) nie skarżył się na żadne inne dolegliwości i nie rozpoznał ich także lekarz. Biegły uznał, że G. W. (1) może brać udział w czynnościach procesowych (k. 2360-2362 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 14 grudnia 2004r. sygn. akt V K 466/99, uznano G. W. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i wymierzono mu za nie karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 5 (pięciu) lat próby. Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2005r. sygn. akt IV Ka 344/05 Sąd Okręgowy we Wrocławiu uchylił wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 14 grudnia 2004r. sygn. akt V K 466/99 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym procesie, wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 4 lipca 2008r. sygn. akt V K 1830/05, uniewinniono oskarżonego G. W. (1) od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 4 listopada 2008r. (k. 3011-3017, 3020-3057, 3091, 3092-3107 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

W dniu 3 listopada 2009r. wnioskodawca G. W. (1) złożył w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, Wydział I Cywilny 3 pozwy przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, domagając się odszkodowania i zadośćuczynienia za doznane krzywdy z tytułu oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia oraz wynikającymi z bezzasadnego prowadzenia tego postępowania (k. 2-14, 15-32, 39-46, 47-60, 68-79, 80-95).

We wspomnianych pozwach, G. W. (1) zawarł żądania zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia z następujących tytułów:

- 1) z tytułu utraconego zysku z prowadzenia Biura Usług (...) w latach 1997-2006 w wysokości 2.054.67,13 złotych wraz ustawowymi odsetkami;
- 2) z tytułu utraty zdolności kredytowej w wyniku zajęcia mieszkania własnościowego znajdującego się we W. przy ulicy (...) w latach 1998-2009 w wysokości 407.310,82 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 3) z tytułu niemożności inwestowania w nieruchomości w K. w latach 1997-2006 i utraconych korzyści w wysokości 4.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 4) z tytułu niemożności podjęcia działalności przez spółkę : (...) w latach 1997-2006 i utraconych korzyści w wysokości 600.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

łącznie: 7.061.777,95 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

- 5) z tytułu niedojścia do skutku umowy o dzierżawę nieruchomości zabudowanej znajdującej się w K. przy ulicy (...);; przeznaczonej na działalność turystyczno – wypoczynkową (noclegi i gastronomia) o nazwie willa (...) w wysokości 83.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

6) z tytułu niemożności kontynuowania opłat za polisę na życie w Towarzystwie (...) w wysokości 47.375,84 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

7) z tytułu skutek niemożności wykonywania zawodu pilota wycieczek zagranicznych i w konsekwencji utraty uprawnień w wysokości 24.600 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

8) z tytułu strat w wyniku zajęcia sprzętu biurowego 6.950 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

9) na pokrycie przez Skarb Państwa zobowiązań zniszczonego przedsiębiorstwa Biura Usług (...) w wysokości 237.916,21 złotych wraz z kosztami obsługi zadłużenia (koszty sądowe, koszty egzekucji, odsetki) wraz z ustawowymi odsetkami;

10) z tytułu zwrotu kosztów adwokackich w wysokości 25.000 złotych;

11) z tytułu zwrotu kosztów za przejazdy na rozprawy, wezwania do prokuratury, konsultacje z adwokatem i zapoznanie się z aktami sprawy w wysokości 4.700 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

łącznie: 430.042,05 złotych wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami obsługi zadłużenia i premią z ubezpieczenia na życie;

12) z tytułu bezprawnego prowadzenia postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego w okresie od 5.08.1997 roku do 4.11. 2008 roku w wysokości 1.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

13) z tytułu bezprawnego aresztowania i świadomego narażania na możliwość utraty zdrowia i życia, a w konsekwencji utraty zdrowia, w czasie pobytu w areszcie w wysokości 1.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

14) z tytułu pozbawienia paszportu i możliwości swobody podróżowania w okresie od 6.08.1997r. do 11.05.2004r. w wysokości 100.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

15) z tytułu utraty dobrego imienia i zniszczenia życia oraz doprowadzenia do zniszczenia zdolności menadżerskich w wysokości 2.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

16) z tytułu doprowadzenia do zagrożenia bezdomnością wnioskodawcy i jego rodziny 500 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

łącznie: 4.600.000 złotych.

Wspomniane postępowania zostały zarejestrowane w Wydziale I Cywilnym Sądu Okręgowego we Wrocławiu pod sygnaturami: I C – 1196/09, I C – 1197/09 i I C – 1198/09. Postanowieniem z dnia 26 listopada 2009r. sygn. akt I C – 1196/09, I C – 1197/09, I C – 1198/09 Sąd Okręgowy we Wrocławiu połączył wszystkie postępowania i w dalszym ciągu prowadził je pod sygnaturą akt I C – 1196/09 (k. 100).

Zarządzeniem z dnia 9 listopada 2009r. wezwano powoda G. W. (1) w sprawach o sygnaturach: IC-1196/09, IC-1197/09, IC-1198/09 do uzupełnienia braków formalnych pozwu przez dokładne oznaczenie strony pozwanej wraz ze wskazaniem adresu jej siedziby – w terminie tygodniowym od daty doręczenia wezwania, pod rygorem zwrotu pozwu.

Ponadto w dniu 18 lutego 2010r. sygn. I C – 1196/09 wezwano powoda G. W. (1) do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez sprecyzowanie żądania w zakresie roszczenia odsetkowego poprzez podanie od jakich konkretnie kwot i dat domaga się zasądzenia odsetek ustawowych w terminie tygodniowym od otrzymania wezwania (k. 33, 61, 96, 106).

Zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Wydział I Cywilny z dnia 15 marca 2010r. sygn. akt I C 1196/09 zarządzono zwrot pozwu G. W. (1) w części nie obejmującej żądania zasądzenia zadośćuczynienia za poniesione straty moralne (k. 131-133).

Po doręczeniu powodowi G. W. (1) zarządzenia o zwrocie pozwu w dniu 24 marca 2010r. (k. 138) stało się ono prawomocne, gdyż powód go nie zaskarżył.

Następnie, zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Wydział I Cywilny z dnia 30 grudnia 2010r. sygn. akt I C – 1196/09 przekazano sprawę z powództwa G. W. (1) przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu o odszkodowanie i zadośćuczynienie do rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, Wydział III Karny.

Mimo prawomocnego zarządzenia o zwrocie pozwu, w postępowaniu przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu, Wydział III Karny, prowadzonym na podstawie art. 552 k.p.k., wnioskodawca G. W. (1) ponownie domagał się odszkodowania i zadośćuczynienia ze wszystkich tytułów zgłoszonych w postępowaniu cywilnym.

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2012r. sygn. akt III Ko – 3/11 Sąd Okręgowy we Wrocławiu na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy **G. W. (1)** kwotę 50.176,92 (pięćdziesiąt tysięcy sto siedemdziesiąt sześć i 92/100) złotych tytułem odszkodowania oraz kwotę 30.595,68 (trzydzieści tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt pięć i 68/100) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za niesłuszne pozbawienie wolności, natomiast dalej idące żądanie wnioskodawczyny oddalił i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał, że wnioskodawca G. W. (1) udowodnił wyłącznie powstanie szkody w wysokości 50.176,92 złotych. Sąd I instancji odrzucił wyliczenia wysokości szkody przedstawione przez wnioskodawcę, a także uznał, że w momencie tymczasowego aresztowania G. W. (1) biuro (...) miało poważne trudności finansowe i tak duże zadłużenie, iż nie było ono rekompensowane wierzytelnościami oraz aktywami. Utrzymywało się tylko ze środków pobieranych na imprezy turystyczne od kolejnych klientów, lecz taka działalność nie dawała większych perspektyw i bez poważnego wzmocnienia finansowego zakończyła by się niepowodzeniem. Mimo tego, Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał, że wnioskodawca G. W. (1) osiągał jednak z tej działalności dochody. Wprawdzie brak było rozliczenia za lata 1997-1998, lecz za 1996 rok była to kwota 17.118,75 zł, co stanowiło 163,4 % średniego miesięcznego dochodu w gospodarce brutto. Również po zwolnieniu z aresztu śledczego wnioskodawca pracował w branży turystycznej i osiągał znaczące dochody. W 1999 roku wykazał dochód w kwocie 41.380,17 zł, co stanowiło 202,17 % średniego dochodu w gospodarce brutto.

Opierając się na opinii biegłych z zakresu rachunkowości i finansów (...), które dla wyliczenia zysków z działalności wnioskodawcy przyjęły, przy stałej wielkości obrotu, średnią przeciętną stopę rentowności branży na poziomie 2 %, co dawało dochód brutto na poziomie 32.220 zł i stanowiło 253,84 % średniego miesięcznego dochodu brutto w 1997 roku, Sąd I instancji, uśrednił te wielkości w relacji do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce i przyjął, że kwota dochodu brutto wnioskodawcy przez 9 miesięcy (tymczasowe aresztowanie trwało od 5 sierpnia 1997 roku do 27 kwietnia 1998 roku) wynosiłaby 200 % miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Zastosowano do obliczeń przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto z 2011 roku, które wynosiło 3399,52 zł. Łącznie dało to kwotę 61.191,36 złotych. Byłaby to jednak kwota brutto, która podlegałaby opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Ponieważ orzeczona kwota odszkodowania jest zwolniona z opodatkowania, na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. 2012 Nr 361), realnie przewyższałaby ona osiągnięty przez wnioskodawcę dochód o kwotę podatku i Sąd Okręgowy pomniejszył ją o podatek dochodowy według podstawowej stawki 18 %, co dawało wyliczone ostatecznie odszkodowanie w wysokości 50.176,92 złotych.

Sąd Okręgowy uznał, na podstawie analizy dostępnych danych na temat sytuacji finansowej siura turystycznego (...) oraz stanu zdrowia G. W. (1), że nie udowodnił on, by w wyniku tymczasowego aresztowania zaistniały inne szkody po

jego stronie, w szczególności, by doszło do pogorszenia jego stanu zdrowia na skutek osadzenia w areszcie śledczym. Na podstawie opinii biegłych (psychiatry, diabetologa i specjalistę z zakresu medycyny sądowej) Sąd Okręgowy wykluczył, że na skutek tymczasowego aresztowania G. W. (1) zachorował na cukrzycę.

Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawcy należy się zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, związane z podnoszonymi przez nią przeżyciami na skutek 9-miesięcznego stosowania tymczasowego aresztowania, które powinno ono wynosić 30.595,68 złotych, wyliczając, że za każdy miesiąc niesłusznego pozbawienia wolności należy mu się 3.399,52 złotych, co odpowiada przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w gospodarce w 20011 roku.

Przy ocenie krzywd, jakich doznał G. W. (1), Sąd uwzględnił następujące okoliczności:

- 1) wnioskodawca w czasie aresztu był 41 – letnim mężczyzną o wyższym wykształceniu i nie był wcześniej karany;
- 2) wnioskodawca cierpiał na zespół bezdechu śródsewnego i dolegliwości te nasilały się w okresie pozbawienia wolności;
- 3) wnioskodawca podnosił złe samopoczucie, jakie odczuwał w okresie izolacji i najprawdopodobniej cierpiał także na zaburzenia depresyjne;
- 4) wnioskodawca oceniał swoją sytuację, jako szczególnie krzywdzącą, co stało się powodem podjęcia przez niego strajku głodowego i odmowy przyjmowania pokarmów;
- 5) protest głodowy wnioskodawca prowadził przez wiele miesięcy;
- 6) w obliczu ostatecznego uniewinnienia G. W. (1) niezasadność tymczasowego aresztowania była szczególnie krzywdząca.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca G. W. (1) za pośrednictwem swojego pełnomocnika procesowego, zaskarżając wyrok w części oddalającej żądanie ponad przyznane kwoty 50.176,92 złotych tytułem odszkodowania oraz 30.595,68 złotych tytułem zadośćuczynienia.

Powołując się na przepisy art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. w apelacji oraz dodatkowym piśmie uzupełniającym zarzuty apelacji, wniesionym w terminie właściwym dla apelacji, zaskarżonemu wyrokowi **zarzucił:**

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na uznaniu, że wnioskodawcy należą się jedynie roszczenia w kwocie 50.176.92 zł z tytułu odszkodowania oraz w kwocie 30.595.68 zł tytułem zadośćuczynienia za niesłuszne pozbawienie wolności, mimo że wnioskodawca wykazał i należyście udowodnił w sposób obiektywny trafną podstawę pozostałych roszczeń, które zostały opisane w oświadczeniu złożonym na rozprawie w dniu 26 marca 2012r. (k. 760), a następnie w sposób szczegółowy uzasadnione w treści ustnych zeznań i potwierdzone w uzasadnieniu do apelacji;

II. obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 424 § 1 i 2 k.p.k., polegającą na pominięciu rozważań i należytych uzasadnieniu stanowiska sądu w sprawie odmowy przyznania dalszego odszkodowania i zadośćuczynienia, mimo że w tym zakresie wnioskodawca złożył bardzo wyczerpujące i wszechstronne dowody w postaci osobistych zeznań oraz wyliczeń rachunkowych i księgowych;

III. obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k. i art. 169 k.p.k., polegającą na pominięciu wniosków wynikających z opinii biegłych sądowych, a mianowicie lekarzy J. B. (1) i J. B. (2) w odniesieniu do pogorszenia stanu zdrowia wnioskodawcy i wystąpienia skutków w zakresie związku przyczynowego między niezdolnością do pracy a pobytem w Zakładzie Karnym, a nadto pominięciu wniosków wynikających z opinii biegłych sądowych do spraw księgowości inż. K. S. i J. G. (1) w odniesieniu do odszkodowania i jego wartości, które wynikało na skutek niesłusznego pozbawienia wolności, w tym pozbawienie roszczeń z tytułu dzierżawy pensjonatu (...), utracenia polisy na życie TU

(...), utraty możliwości wykonywania usług pilota wycieczek zagranicznych, wywołanie wzrostu zadłużenia wobec (...) oraz innych roszczeń o charakterze odszkodowawczym;

IV. rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, a to artykułu 523 § 1 k.p.k., polegające na odmowie uwzględnienia roszczeń wnioskodawcy i w następstwie tego oddalenie żądań w punkcie II wyroku, mimo że wnioskodawca domaga się zadośćuczynienia i odszkodowania odpowiedniego oznaczonego w dyspozycji artykułu 523 § 1 k.p.k. oraz pominięcie istotnych żądań wnioskodawcy wynikających z utraty zdrowia i utraty zdolności do pracy zarobkowej, jak również oddalenie żądań w zakresie uwzględnienia roszczeń odszkodowawczych wynikłych z pozbawienia wolności a wskazanych i oznaczonych w ustnych zeznaniach wnioskodawcy oraz szerokiej dokumentacji na piśmie częściowo potwierdzonej zeznaniami i opiniami biegłych sądowych.

W uzasadnieniu apelacji, zwłaszcza na tle pierwotnie podniesionych w pozwach żądań, w imieniu wnioskodawcy G. W. (1) jego pełnomocnik domagał się zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia z dodatkowych tytułów, znacząco rozszerzając pierwotne żądania wynikające z pozwów:

I. Roszczenia z tytułu wyrządzonych wnioskodawcy szkód w kwocie głównej 2.531.057,37 złotych:

- 1)
- 1) z tytułu utraconego zysku z prowadzenia Biura Usług (...) w latach 1997-2006 w wysokości 1.718.110,80 złotych wraz ustawowymi odsetkami liczonymi od ostatniego dnia roku, w którym powstał zysk roczny, do dnia zapłaty;
- 2) z tytułu niedojścia do skutku umowy o dzierżawę nieruchomości zabudowanej znajdującej się w K. przy ulicy (...); przeznaczonej na działalność turystyczno – wypoczynkową (noclegi i gastronomia) o nazwie willa (...) w wysokości 53.044,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za utracony zysk w każdym miesiącu, liczonymi od ostatniego dnia miesiąca, w którym powstał zysk do dnia zapłaty;
- 3) z tytułu zawarcia mniej korzystnej umowy na dzierżawę pensjonatu (...) w K. w wysokości 32.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za każdy miesiąc, liczonymi od kwoty 1000 zł, od ostatniego dnia miesiąca, poczynając od sierpnia 1997 roku do marca 2000 roku do dnia zapłaty wraz z 8 % podatku VAT;
- 4) z tytułu strat w wyniku zajęcia sprzętu biurowego 4.607,12 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 5.08.1997 roku do dnia zapłaty;
- 5) z tytułu utraty polisy na życie (...) S.A.. w wysokości 91.070,02 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 27.02.2012 roku do dnia zapłaty;
- 6) z tytułu szkody spowodowanej koniecznością płacenia czynszu za mieszkanie w wysokości 44.663,52 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za każdy rok od ostatniego dnia roku aż do dnia zapłaty;
- 7) ustalenia wysokości odsetek ustawowych od wartości zajętego mieszkania oraz z tytułu odszkodowania za uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu gospodarczego mieszkania własnościowego przy ul. (...) we W. w wysokości 530.720 złotych (szkoda wyliczona na dzień 31.12.2011r.) oraz dalszych odsetek, jakie powstaną po wyliczeniu odsetek ustawowych od zmieniającej się wartości mieszkania, począwszy od dnia 1.01.2012 roku do dnia zapłaty;
- 8) z tytułu wypłaty comiesięcznego odszkodowania za doprowadzenie wnioskodawcy do przymusowego bezrobocia w kwocie równej średniego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce, wypłacanego do dnia, w którym ustaną przyczyny powodujące bezrobocie, z wyrównaniem liczonym od dnia 1.10.2010r. (od 1.10-2010r. do 31.03.2012r. kwota ta wynosi 62.580,45 złotych) oraz odsetki ustawowe liczone od ostatniego dnia miesiąca, za który ma przysługiwać comiesięczne odszkodowanie, aż do dnia zapłaty. Odszkodowanie powinno wynosić w skali rocznej: 3.586,75 złotych x 12 = 43.041 złotych;
- 9) z tytułu uniemożliwienia wnioskodawcy wykonywania usług pilota wycieczek zagranicznych łącznie kwoty 13.800 złotych wraz odsetkami ustawowymi według następującego wyliczenia:

- od kwoty 6.600 złotych (rok 1998) – odsetki liczone od dnia 15. września 1998 roku do dnia zapłaty, gdyż w połowie września kończył się bowiem cykl imprez do Włoch;
- od kwoty 3.600 złotych (rok 1999) – odsetki liczone od dnia 1 stycznia 2000 roku do dnia zapłaty;
- od kwoty 3.600 złotych (rok 2000) – odsetki liczone od dnia 1 stycznia 2001 roku;

II. Roszczenia z tytułu zaprzestania działalności BUT (...):

10)

10) z tytułu szkód spowodowanych zaprzestaniem działalności BUT (...) w wysokości zapłatę kwoty 175.849,17 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 sierpnia 1997r. do dnia zapłaty powiększoną o wartość podatku dochodowego, czyli 175.849,17 zł + 449.613, 81 = 625 462, 98 złotych wraz z 19 % podatku dochodowego i 8 % VAT;

11) z tytułu zaległości wobec firm ((...) Z., E. B.) w wysokości 2.304,80 złotych wraz z odsetkami od tej kwoty od dnia 5 sierpnia 1997 roku do dnia zapłaty, czyli odsetki = 5.892,95 złotych wraz 8 % podatku VAT i podatkiem dochodowym;

12) z tytułu odsetek za zaległości podatkowe od dnia 5 sierpnia 1997 r. do dnia zapłaty – od kwoty 24.354, 81 złotych, czyli odsetki = 82 596, 77 złotych oraz 8 % podatku VAT i podatek dochodowy;

13) z tytułu odsetek ustawowych od zaległości wobec (...) od kwoty 35.411,16 złotych, począwszy od 5 sierpnia 1997 roku do dnia zapłaty oraz koszty sądowe i komornicze oraz 8 % podatku VAT i podatek dochodowy od tej kwoty, czyli same odsetki 90.539,79 złotych + wspomniane wyżej koszty. Odsetki liczone na dzień 14.03.2012r. Czyli razem należność z tego tytułu wynosi: 804.492,49 złotych;

III. Roszczenia z tytułu zadośćuczynienia wysokości łącznej 1.310.570 złotych:

14)

14) z tytułu zadośćuczynienia za niesłuszne aresztowanie, utratę zdrowia i doprowadzenie do utraty zdolności do kierowania firmą oraz za psychiczne znęcanie się nad wnioskodawcą w czasie pobytu w areszcie w wysokości 847.200 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27.04.1998 roku;

15) z tytułu zadośćuczynienia za poniżające traktowanie wnioskodawcy (zmuszenie do poddania się badaniom psychiatrycznym) w wysokości 10.000 złotych;

16) za doprowadzenie do sytuacji, która zagrażała bezpieczeństwu wnioskodawcy w czasie pobytu w areszcie (brak opieki lekarskiej) zadośćuczynienia za każdy dzień braku właściwego dozoru medycznego, w czasie pobytu w areszcie w łącznej wysokości 200 złotych x 264 dni, czyli 52.800 złotych. Jeżeli Sąd nie uznałby tak zaproponowanej stawki dziennej, to należy ją skonstruować w taki sposób: od kosztu dziennego pobytu osadzonego przebywającego na oddziale szpitalnym należy odjąć koszty pobytu osadzonego na zwykłym oddziale, a powstała różnica powinna stanowić jedną część stawki dziennej. Drugą jej część powinno stanowić dzienne wynagrodzenie funkcjonariusza służby więziennej, który miał obowiązek monitorować wnioskodawcę w czasie snu;

17) za nieudzielenie wnioskodawcy bezzwłocznej odpowiedzi na składane zażalenie zadośćuczynienia w wysokości 20.000 złotych;

18) za doprowadzenie do sytuacji, która zagrażała bezpieczeństwu osobistemu wnioskodawcy (pobyt w celi z innym niebezpiecznym osadzonym) zadośćuczynienia w wysokości 10.000 złotych;

19) za brak poszanowania korespondencji wnioskodawcy (na podstawie wniosku z dnia 25.07.2011r.) zadośćuczynienia w wysokości 20.000 złotych;

20) za brak poszanowania korespondencji wnioskodawcy (na podstawie wniosku z dnia 22.10.2011r.) zadośćuczynienia w wysokości 5.000 złotych;

21) za uniemożliwienie wnioskodawcy wniesienia skutecznego zażalenia zadośćuczynienia w wysokości 15.000 złotych;

22) za poniżające traktowanie wnioskodawcy i jego rodziny zadośćuczynienia w kwocie 20.000 złotych;

23) za pozbawienie swobody podróżowania zadośćuczynienie w wysokości 22.070 złotych;

24) za doprowadzenie do bezdomności zadośćuczynienie w wysokości 268.500 złotych;

25) za niezapewnienie wnioskodawcy bezpieczeństwa osobistego w wysokości 20.000 złotych;

IV. Roszczenia z tytułu utraty zdrowia w łącznej wysokości 170.456,60 złotych:

26)

26) zwrot kosztów za dotychczasowe leczenie w łącznej wysokości 58.550 złotych wraz z odsetkami liczonymi od dnia 3 listopada 2009 roku, aż do dnia zapłaty;

27) z tytułu renty zdrowotnej w wysokości 43.041 złotych w skali rocznej. Renta miesięczne równa średniemu wynagrodzeniu w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS;

28) z tytułu renty za ponoszone koszty leczenia w wysokości 25.824,60 złotych w skali rocznej, zatem 60 % miesięcznego średniego wynagrodzenia w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS;

29) z tytułu renty wyrównawczej za pogorszenie perspektyw życiowych w wysokości 43.041 złotych w skali rocznej. Renta miesięczne równa średniemu wynagrodzeniu w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS.

Łącznie wartość wszystkich żądań wnioskodawcy G. W. (1) wyrażona w apelacji wyniosła 4.816 576,46 złotych (należność główna).

Wskazując powyższe zarzuty wnioskodawca **wniósł o:**

1) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;

2) zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy G. W. (1) dalszego odszkodowania w wysokości 4.816.576,46 złotych, w tym kwoty 1.300.570 złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdę oraz kwoty 2.580.057 złotych tytułem dalszego odszkodowania, a także kwoty 170.476 złotych tytułem odszkodowania za utratę zdrowia oraz kwoty 804.942 złotych tytułem odszkodowania z pozostałych tytułów opisanych w części apelacji.

Oprócz wspomnianych zarzutów, pełnomocnik wnioskodawcy G. W. (1), na podstawie art. 452 § 2 k.p.k. złożył wnioski dowodowe o przeprowadzenie w postępowaniu odwoławczym dowodów:

- 1) z opinii biegłego sądowego z Zakładu Medycyny Sądowej dla ustalenia związku przyczynowego między stanem niezdolności do pracy wnioskodawcy a pobytem w zakładzie karnym;
- 2) z opinii zespołu innych biegłych sądowych do spraw księgowości w celu ustalenia zasadności roszczeń wnioskodawcy w odniesieniu do pozostałych tytułów dochodzenia odszkodowania, które należy uznać za uzasadnione w kontekście powstałej szkody materialnej w szerokim znaczeniu wykazany w zeznaniach wnioskodawcy, powstałej na skutek oczywiście nieuzasadnionego tymczasowego aresztowania.

Wspomniane wnioski dowodowe zostały oddalone przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu na rozprawie odwoławczej na podstawie art. 201 k.p.k., gdyż pełnomocnik wnioskodawcy G. W. (1) nie wykazał, by opinie biegłych specjalistów: psychiatry, diabetologa i lekarza medycyny sądowej, a także opinie biegłych z zakresu rachunkowości i księgowości były niepełne, niejasne lub wewnętrznie sprzeczne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona na korzyść wnioskodawcy G. W. (1) przez jego pełnomocnika procesowego zasługiwała na uwzględnienie, wyłącznie co do zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa dodatkowo 35.904,32 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia. Na kwotę tę składało się podwyższone zadośćuczynienie za krzywdę doznaną w wyniku oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania.

Dalej idące żądania wnioskodawcy G. W. (1) nie były uzasadnione, co prowadziło do nieuwzględnienia dalszych zarzutów i wniosków apelacji. Już na tym etapie uzasadnienia należy podkreślić, że zasadne było żądanie przyznania wnioskodawcy odszkodowania wyłącznie z tytułu utraconych dochodów wynikających z prowadzenia biura turystycznego przez okres niemal 9 miesięcy, natomiast nie wykazał on żadnych innych szkód rozumianych jako uszczerbek majątkowy oraz jako utratę spodziewanych korzyści.

Całkowicie bezpodstawne były żądania wnioskodawcy związane z rzekomymi stratami roszczeniami Biura Usług (...) w latach 1997-2006, choć wnioskodawca nie wykazał żadnych dowodów potwierdzających, by biuro mogło uzyskiwać tak wysokie przychody. Co więcej, żądania wnioskodawcy związane z biurem (...) były z założenia chybione, gdyż G. W. (1) wychodził z fałszywych założeń, że biuro w momencie jego tymczasowego aresztowania było w dobrej sytuacji finansowej. Było wręcz odwrotnie, gdyż – jak wykazały biegłe z zakresu rachunkowości i finansów – zobowiązania biura (...) na dzień 5 sierpnia 1997r. były tak wysokie, że wielokrotnie przewyższały aktywa i wierzytelności biura. Działalność biura przed dniem 5 sierpnia 1997r. była możliwie dlatego, że zobowiązania bieżące firmy pokrywane były z wpłat klientów na imprezy turystyczne.

Nie były uzasadnione także argumenty wnioskodawcy, że w wyniku tymczasowego aresztowania doznał istotnego uszczerbku na zdrowiu, a wręcz rozwinęły się u niego choroby, których wcześniej nie miał. Takie nieuzasadnione, a wręcz życzeniowe supozycje wnioskodawcy, podobnie jak zarzuty o niewłaściwym leczeniu w Areszcie Śledczym we W. zostały obalone wyczerpującymi, logicznymi i wzajemnie spójnymi opiniami biegłych z zakresu medycyny sądowej, diabetologii i psychiatrii. Co więcej, wnioski biegłych powołanych w niniejszym postępowaniu znalazły pełne potwierdzenie w dokumentacji lekarskiej i opiniach biegłych lekarzy psychiatrów oraz biegłego z zakresu medycyny sądowej powołanych przed laty w sprawie o sygnaturze akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia. Niewątpliwie w momencie tymczasowego aresztowania i przez jego cały okres G. W. (1) chorował, szczególnie na zespół obturacyjnego bezdechu śródsewnego, jednak schorzenie to znane było lekarzom więziennym, którzy podejmowali leczenie pacjenta w tym zakresie. Natomiast wnioskodawca nie skarżył się na inne dolegliwości i nie zostały one zdiagnozowane ani w okresie tymczasowego aresztowania, ani po jego zakończeniu. W szczególności nie chorował na cukrzycę i choroba ta nie ma związku z tymczasowym aresztowaniem, lecz zapadł na nią G. W. (1) w kilka lat po zwolnieniu z aresztu śledczego.

W niniejszym postępowaniu, prowadzonym na podstawie art. 552 k.p.k., wnioskodawca nie mógł oczekiwać także rozstrzygnięcia przez sąd karny zasadności szeregu pozostałych roszczeń, które – jak miał świadomość sam G. W. (1) – nie były związane z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem, lecz wiązały się z samym faktem prowadzenia postępowania karnego przeciwko niemu. Nie przesadzając zatem kwestii zasadności wspomnianym roszczeń nie było możliwe ich dochodzenie przed sądem karnym, a co za tym idzie należało zaakceptować stanowisko Sądu Okręgowego we Wrocławiu w tym zakresie.

Aby zapewnić przejrzystość argumentacji, szczególnie w związku z chaotycznym, niespójnym i nieczytelnym formułowaniem roszczeń przez wnioskodawcę, Sąd Apelacyjny odniesienie się do zasadności poszczególnych roszczeń odrębnie w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

I. Tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy G. W. (1) podczas śledztwa Ds. 3902/97 Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Starego Miasta w okresie od 5 sierpnia 1997r. do 27 kwietnia 1998r. było niewątpliwie niesłuszne, a zatem zachodziły podstawy z art. 552 § 4 k.p.k. do zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jakie powstały w wyniku jego zastosowania.

Jedynie dla porządku należy przypomnieć, że obowiązujący obecnie k.p.k. z 1997r. odmiennie określił podstawy dochodzenia kodeksu odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne stosowanie najsurowszego ze środków zapobiegawczych. Ustawodawca oszedł bowiem od przyjmowanej w d.k.p.k. z 1969r. kategorii „oczywiście niesłusznego” tymczasowego aresztowania jako podstawy odszkodowania i zadośćuczynienia, co prowadziło do rezygnacji z oceny niesłuszności tymczasowego aresztowania ex tunc, a zatem na podstawie ustaleń dowodowych w momencie zastosowania tego środka zapobiegawczego i w okresie jego stosowania (por. postanowienie SN z dnia 2 lutego 1974r. sygn. II KZ – 255/73 – OSNKW 1997, z. 5, poz. 100; a także postanowienie SN z dnia 10 grudnia 1986r. sygn. V KRN – 411/86 – OSNKW 1987, z. 9-10, poz. 78). Notabene, nawet po rządami poprzednio obowiązującej procedury karnej, w orzecznictwie i wypowiedziach niektórych przedstawicieli doktryny przyjmowano, że tymczasowe aresztowanie, które w momencie zastosowania było zasadne, może stać się oczywiście niesłuszne, a także oceny w tym zakresie należy dokonywać ex nunc, przez pryzmat wyniku całego postępowania karnego (por. postanowienie SN z dnia 3 czerwca 1976r. sygn. I KZ – 59/76 – OSNKW 1976, z. 7-8, poz. 98; a także A. Blusiewicz, P. Hofmański – Materialnoprawne warunki odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę spowodowaną oczywiście niesłusznym tymczasowym aresztowaniem – Palestra 1981, nr 10-12, s. 37 i następane).

Zgodnie z obecnie obowiązującym przepisem art. 552 § 4 k.p.k., przy ocenie „niewątpliwej niesłuszności” tymczasowego aresztowania, jako przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, należy ocenić nie tylko jakie orzeczenie zapadło w postępowaniu karnym wobec osoby, która została pozbawiona wolności, lecz także czy – niezależnie od ostatecznego wyniku postępowania – w realiach konkretnej sprawy:

- 1) zachodziły w momencie stosowania tymczasowego i w trakcie jego trwania w ogóle podstawy dowodowe uzasadniające postawienie zarzutów (art. 249 § 1 k.p.k.);
- 2) w momencie stosowania tymczasowego i w trakcie jego trwania istniały pozostałe przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania (art. 258 k.p.k., art. 263 k.p.k. i art. 264 k.p.k.);
- 3) nie było wystarczające dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania zastosowanie łagodniejszych środków zapobiegawczych (art. 251 § 3 k.p.k. i art. 253 k.p.k.);
- 4) zachodziły szczególne względy przemawiające za odstąpieniem od stosowania tymczasowego aresztowania albo wskazujące na orzeczenie innej kary niż bezwzględna kara pozbawienia wolności (art. 259 § 1-3 k.p.k.).

W uchwale z dnia 15 września 1999 r. sygn. I KZP – 27/99 Sąd Najwyższy przyjął, że: „1. Odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania (art. 552 § 4 k.p.k.) opiera się na zasadzie ryzyka.

2. Niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k., oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego), powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia” (OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 72; podobnie w uchwale SN z dnia 23 maja 2006r. sygn. I KZP – 5/06 – OSNKW 2006, z. 6, poz. 55).

Jeżeli chodzi o końcowe rozstrzygnięcie w sprawie wnioskodawcy G. W. (1), to wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 4 lipca 2008r. sygn. akt V K – 1830/05, którym uniewinniono go od stawianych zarzutów, jednoznacznie przesądził o niesłuszności tymczasowego aresztowania wobec niego.

Nie był to jednak jedyny powód uznania tymczasowego aresztowania G. W. (1) za niewątpliwie niesłuszne. Analizując okoliczności zatrzymania wnioskodawcy i zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania natychmiast po

wszczęciu dochodzenia i bez wnikliwego ustalenia wszelkich okoliczności faktycznych, a szczególnie kondycji finansowej BUT (...), charakter postawionych mu zarzutów, a także treść wyjaśnień i postawę procesową G. W. (1) oraz jego sytuację osobistą i rodziną, należy uznać, że nie było podstaw do zastosowania najsurowszego ze środków zapobiegawczych. Co więcej, zachodziły takie okoliczności, które nakazywały odstąpienie od stosowania tymczasowego aresztowania, szczególnie z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 259 § 2 k.p.k. oraz art. 251 § 3 k.p.k. i art. 253 k.p.k.)

Analiza pozycji zawodowej i społecznej wnioskodawcy, a także jego aktywnej działalności biznesowej oraz sytuacji rodzinnej wskazywała jednoznacznie, że nie było z jego strony obaw o utrudnianie postępowania karnego, szczególnie obaw o ukrywanie się wymiarem przed wymiarem sprawiedliwości. Trzeba mieć na uwadze, że G. W. (1) był osobą z wyższym wykształceniem, od lat działającą na rynku usług turystycznych, chorującym stale i leczącym się w Klinice (...) we W., a także ojcem dwojga małoletnich dzieci oraz utrzymującym stały kontakt i pieczę nad rodzicami mieszkającymi we W.. Okoliczności te wręcz zmuszały wnioskodawcę do obecności w miejscu zamieszkania.

Poza tym postawa wnioskodawcy w trakcie śledztwa przemawiała przeciwko tezie, by zachodziła obawa matactwa procesowego z jego strony. Bezpośrednio po zatrzymaniu G. W. (1) składał szczegółowe wyjaśnienia podczas kilkukrotnych przesłuchań, nie ukrywając zobowiązań BUT (...), lecz starając się wykazać, że zarzuty firmy (...) z K. o rzekomym niezapłaceniu za wyjazd turystów na wczasy do Turcji były nieuzasadnione (k. 164-165, 174-175 772-773 1638-1640 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Nawet jeżeli uznać za uzasadnione procesowo zastosowanie tymczasowego aresztowania względem wnioskodawcy w pierwszej fazie postępowania, to po zabezpieczeniu dokumentacji BUT (...) i ustalenia rozmiaru obrotów biura, skali jego zobowiązań i aktywów, dalsze stosowanie tego środka zapobiegawczego w realiach niniejszej sprawy nie było konieczne. Należy przy tym pamiętać, że w okresie niemal 9-miesięcznego tymczasowego aresztowania, wnioskodawca G. W. (1) został właściwie przesłuchany przez organy prowadzące postępowanie przygotowawcze wyłącznie 4 razy (k. 164-165, 174-175 772-773 1638-1640 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia), nie licząc posiedzenia sądowego w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania. Dobitnie pokazuje to, że tymczasowe aresztowanie nie było właściwie wykorzystywane tym bardziej, że nie było potrzeby izolowania G. W. (1) od innych pracowników biura turystycznego, gdyż zostali przesłuchani na wstępie dochodzenia a dalsze czynności koncentrowały się na przesłuchaniach wierzycieli i klientów biura.

Chociaż w trakcie osadzenia w zakładzie karnym i areszcie śledczym, służby medyczne jednostek penitencjarnych znały sytuację zdrowotną G. W. (1), a jego stan zdrowia pozwalał na wykonywanie tymczasowego aresztowania i nie wiązał się z zagrożeniem dla jego zdrowia i życia, to jednak dolegliwości związane z obturacyjnym zespołem bezdechu śródśennego, na który cierpiał G. W. (1) dodatkowo niewątpliwie podnosiły negatywne przeżycia wnioskodawcy związane z tymczasowym aresztowaniem. Do takich przeżyć należy także zaliczyć niemożność kontaktów z osobami z najbliższej rodziny, szczególnie wykonywania opieki nad małoletnimi dziećmi, a także przeżycia związane z niemożnością wykazania swojej niewinności i braku podstaw do tymczasowego aresztowania, skutkujące protestem głodowym w areszcie śledczym.

II. Zaskarżony wyrok Sądu I instancji uprawomocnił się w części odnoszącej się do przyznania wnioskodawcy G. W. (1) odszkodowania w wysokości kwotę 50.176,92 złotych. Z pewnością wspomniane elementy stanowiły szkodę po stronie wnioskodawcy, związaną nieuzyskaniem spodziewanych dochodów z działalności biura (...) w okresie 9 miesięcy, czyli od 5 sierpnia 1997r. do 27 kwietnia 1998r. (lucrum cessans).

Sąd Okręgowy we Wrocławiu słusznie uznał, że wnioskodawca G. W. (1) udowodnił wyłącznie powstanie szkody w wysokości 50.176,92 złotych i zasadnie odrzucił wyliczenia wysokości szkody przedstawione przez wnioskodawcę, a także uznał, że w momencie tymczasowego aresztowania G. W. (1) biuro (...) miało poważne trudności finansowe i tak duże zadłużenie, iż nie było ono rekompensowane wierzycielnościami oraz aktywami. Utrzymywało się tylko ze środków pobieranych na imprezy turystyczne od kolejnych klientów, lecz taka działalność nie dawała większych perspektyw i bez poważnego wzmocnienia finansowego zakończyła by się niepowodzeniem. Mimo tego, Sąd Okręgowy

we Wrocławiu uznał, że wnioskodawca G. W. (1) osiągał jednak z tej działalności dochody. Wprawdzie brak było rozliczenia za lata 1997-1998, lecz za 1996 rok była to kwota 17.118,75 zł, co stanowiło 163,4 % średniego miesięcznego dochodu w gospodarce brutto. Również po zwolnieniu z aresztu śledczego wnioskodawca pracował w branży turystycznej i osiągał znaczące dochody. W 1999 roku wykazał dochód w kwocie 41.380,17 zł, co stanowiło 202,17 % średniego dochodu w gospodarce brutto.

Opierając się na opinii biegłych z zakresu rachunkowości i finansów (...), które dla wyliczenia zysków z działalności wnioskodawcy przyjęły, przy stałej wielkości obrotu, średnią przeciętną stopę rentowności branży na poziomie 2 %, co dawało dochód brutto na poziomie 32.220 zł i stanowiło 253,84 % średniego miesięcznego dochodu brutto w 1997 roku, Sąd I instancji, uśrednił te wielkości w relacji do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce i przyjął, że kwota dochodu brutto wnioskodawcy przez 9 miesięcy (tymczasowe aresztowanie trwało od 5 sierpnia 1997 roku do 27 kwietnia 1998 roku) wynosiłaby 200 % miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Zastosowano do obliczeń przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto z 2011 roku, które wynosiło 3399,52 zł. Łącznie dało to kwotę 61.191,36 złotych. Byłaby to jednak kwota brutto, która podlegałaby opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Ponieważ orzeczona kwota odszkodowania jest zwolniona z opodatkowania, na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. 2012 Nr 361), realnie przewyższałaby ona osiągnięty przez wnioskodawcę dochód o kwotę podatku i Sąd Okręgowy pomniejszył ją o podatek dochodowy według podstawowej stawki 18 %, co dawało wyliczone ostatecznie odszkodowanie w wysokości 50.176,92 złotych.

Uprawomocniło się także orzeczenie Sądu I instancji co do przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia do kwoty 30.595,68 złotych. Nie ma potrzeby szczegółowego odnoszenia się do podstaw takiego orzeczenia. Dość stwierdzić, że wyliczenie odszkodowania w tej części było prawidłowe, natomiast wysokość przyznanego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jawiła się jako zbyt niska w stosunku do dolegliwości związanych z tymczasowym aresztowaniem. Do kwestii tej będzie odnosiła się dalsza część niniejszego uzasadnienia.

III. Nie można się zgodzić z argumentami wnioskodawcy oraz jego pełnomocnika procesowego, przedstawionymi przed Sądem I instancji oraz w apelacji, w których starali się oni wykazać, że pogorszenie się sytuacji finansowej i wiarygodności Biura Usług (...) było związane z tymczasowym aresztowaniem jego właściciela – G. W. (1).

W pierwszym rzędzie należy przypomnieć, że z analizy akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia, zeznań samego wnioskodawcy (k. 761-762) i jego wyjaśnień z postępowania o sygn. akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia, a przede wszystkim z opinii biegłych z zakresu rachunkowości i finansów (...) oraz opinii biegłych z zakresu rachunkowości K. S. i J. G. (2) (k. 273-288, 762-763), jak również opinii wspomnianych biegłych z zakresu rachunkowości K. S. i J. G. (2) złożonych w sprawie o sygn. akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia (k. 2976-2986, 3404-3409, 3479-3480, 3541-3544 tychże akt) wynika jednoznacznie, że zasadnicze kłopoty (...) Biura Usług (...) rozpoczęły się na długo przed tymczasowym aresztowaniem G. W. (1).

Jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy we Wrocławiu po analizie wspomnianych dokumentów, dług wobec kontrahentów (w większości uczestników imprez turystycznych), nie znajdujący pokrycia w wierzytelnościach wynosił 238.327,91 złotych. Wierzytelności wnioskodawcy wynosiły zaledwie około 6.000 złotych. Natomiast wnioskodawca G. W. (1) na dzień 31 lipca 1997r., a zatem na 5 dni przed tymczasowym aresztowaniem, miał zobowiązania wobec:

- 1) (...) na kwotę 35.411,16 złotych;
- 2) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości łącznej 6.844,05 złotych;
- 3) Urzędu Skarbowego w wysokości łącznej 17.510,76 złotych;
- 4) (...) A. M. w wysokości 1.000 złotych;

- 5) (...) Instytutu (...) w P. w wysokości łącznej 1.792 złotych;
- 6) Biura (...). (...) w W. w wysokości łącznej 2.321,57 złotych;
- 7) (...) Z. w wysokości 604,80 złotych;
- 8) Biura (...) S. w wysokości łącznej 1.350 złotych;
- 9) Przedsiębiorstwa (...) we W. w wysokości 4.951,20 złotych;
- 10) (...) Sp. z o.o. K. w wysokości 279 złotych;
- 11) Biura (...) Handlowego E. B. w T. w wysokości 1.200 złotych;
- 12) Biura Usług (...) i B. S. w W. w wysokości 2.000 złotych;
- 13) (...) Turcja w wysokości 9.046,11 złotych.

Mimo kwestionowania przez wnioskodawcę zasadności roszczeń firmy (...) faktem było, że nie zostały zorganizowane przez G. W. (1) trzy grupy turystów, co zaowocowało z jednej strony koniecznością zapłacenia przez wnioskodawcę za odwołanie rezerwacji, a z drugiej stawiało biuro (...) w oczach firmy (...) jako partnera mającego kłopoty finansowe.

Z tych względów należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego we Wrocławiu, że materiał dowodowy nie pozwolił na powiązanie pogorszenia się sytuacji finansowej BUT (...) z tymczasowym aresztowaniem G. W. (1). Trudności finansowe biura pojawiły się znacznie wcześniej i tylko były ignorowane przez wnioskodawcę, który przyjmował wpłaty klientów na kolejne imprezy turystyczne licząc, że koniunktura się poprawi. Jak były to rachuby zawodne okazało się, gdy doszło do sporów z firmą (...). Jeśli nawet roszczenia firmy (...) wobec biura (...) nie były uzasadnione, to jednak obnażyły słabość finansową tego ostatniego podmiotu.

Mając powyższe na uwadze, całkowicie bezpodstawne, a wręcz absurdalne były wszelkie żądania wnioskodawcy G. W. (1), który starał się przerzucić na Skarb Państwa zobowiązania biura (...) powstałe przed tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy. W taki sam sposób należało ocenić żądania wypłaty wnioskodawcy utraconego zysku z lat 1998-2006 po uchyleniu wobec niego tymczasowego aresztowania.

Po pierwsze, wnioskodawca nadal mógł prowadzić biuro turystyczne, jednak okazało się to niemożliwie nie tyle przez fakt jego tymczasowego aresztowania, lecz w wyniku utraty płynności finansowej i zaufania klientów w obliczu toczącego się nadal postępowania karnego.

Po wtóre, w trybie art. 552 § 2 k.p.k. nie jest dopuszczalne dochodzenie roszczeń z tytułu szkód wywołanych samym faktem prowadzenia postępowania karnego. Takie możliwości miałby wnioskodawca wyłącznie na gruncie procesu cywilnego przeciwko Skarbowi Państwa. Jak słusznie bowiem stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 października 2011r. sygn. III KK – 84/11: „Zgodnie z treścią art. 552 § 4 k.p.k. państwo jest zobowiązane do zrehabilitowania szkody materialnej i zadośćuczynienia wynikłych z niewątpliwie niesłusznego aresztowania. Natomiast na wysokość takiego odszkodowania nie mogą mieć wpływu wszelkie możliwe następstwa toczącego się postępowania karnego, jak np. jego długotrwałość, pozostawanie wnioskodawcy w niepewności co do swojej sytuacji prawnej, czy też wszelkie możliwe utrudnienia w codziennej egzystencji powstałe już po uchyleniu tymczasowego aresztowania.

Jakkolwiek szkoda, o której mowa w art. 552 k.p.k. winna wynikać w sposób bezpośredni z zastosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, to bezpośrednio owa wcale nie musi oznaczać ograniczenia szkody wyłącznie do skutków powstałych wprost na skutek fizycznego pozbawienia wolności i tylko w czasie jego trwania. Nie ulega bowiem wątpliwości, że skutki tego rodzaju mogą w przyszłości wykroczać poza sam moment zwolnienia wnioskodawcy z aresztu, chociażby w związku z pogorszeniem jego stanu zdrowia, czy utratą zatrudnienia, nie tracąc

przymiotu bezpośrednio. Oczywiście okoliczności te każdorazowo muszą podlegać zindywidualizowanej ocenie sądu orzekającego w realiach konkretnej sprawy, której przedmiotem jest odszkodowanie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania” (LEX nr 1044037).

Po trzecie, przedstawiając swoje żądania G. W. (1) traktował BUT (...) jako pełnowartościowy podmiot gospodarczy, nie dotknięty żadnymi problemami finansowymi, co pozwalało na rozwijanie działalności i odnoszenie dużych korzyści z działalności gospodarczej. Ponadto zakładał dobrą koniunkturę gospodarczą, przynoszącą wręcz wzorcowe zyski, nie obciążoną żadnym ryzykiem. Takie stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie jako życzeniowe, a wręcz naiwne. Zdarzenia przyszłe i niepewne nie mogą stanowić podstawy ustalenia odszkodowania, gdyż odszkodowanie powinno odpowiadać szkodom rzeczywiście poniesionym (por. wyrok SN z dnia 14.07.2009r. sygn. WA – 24/09 – OSNwSK 2009/1/1524).

Sąd Okręgowy słusznie nie uznał za szkodę, która winna zostać naprawiona na podstawie art. 552 k.p.k. odsetek ustawowych, jakie obciążały wnioskodawcę z tytułu niespłaconych długów w kwocie 238.327,91 złotych. Za okres od 5 sierpnia 1997 roku do 24 kwietnia 1998 roku odsetki takie wyniosły 59.973,50 złotych, jednak rzeczywiście brak jest podstaw do przyjęcia, aby wnioskodawca uzyskał środki na pokrycie tych zobowiązań. Zobowiązanie te narastały od kilku miesięcy i nie były regulowane (np. wobec ZUS, urzędu skarbowego i (...)), a wnioskodawca nie podjął żadnych działań, które miałyby skutkować spłatą tych zobowiązań i doprowadził do utraty płynności finansowej w początku sierpnia 1997 roku. Także sprzedaż mieszkania przy ul. (...) we W. nie była wystarczająca do pokrycia tych zobowiązań nawet w istotnej części (wartość mieszkania wyceniona została na kwotę 105.227 zł, a wnioskodawca mógł liczyć, co najwyżej na połowę tej kwoty). Zapewnienie finansowania w inny sposób, choćby przez kredyt lub pożyczki, także wiązało się z koniecznością ponoszenia odsetek od takiego finansowania i w istocie pomniejszałoby zysk z działalności.

Co więcej, Sad I instancji słusznie skonstatował, że wnioskodawca nie uiszczył wspomnianych zobowiązań także w następnych blisko 14 latach, a obecnie większość z tych zobowiązań i odsetek uległo przedawnieniu. Nawet gdyby tymczasowe aresztowanie nie miało miejsca, wnioskodawcy i tak zobowiązań by nie wykonał. Faktycznie wnioskodawca długów nie zapłacił i przyznanie mu odsetek od zobowiązań, których nie wykonał, byłoby ewidentnym przysporzeniem wyłącznie do jego majątku.

Z tych powodów, za nieuzasadnione należało uznać żądania zgłaszane w niniejszym postępowaniu przez wnioskodawcę G. W. (1), a mianowicie:

- 1) z tytułu utraconego zysku z prowadzenia Biura Usług (...) w latach 1997-2006 w wysokości 2.054.67,13 złotych wraz ustawowymi odsetkami;
- 2) na pokrycie przez Skarb Państwa zobowiązań zniszczonego przedsiębiorstwa Biura Usług (...) w wysokości 237.916,21 złotych wraz z kosztami obsługi zadłużenia (koszty sądowe, koszty egzekucji, odsetki) wraz z ustawowymi odsetkami;
- 3) z tytułu utraconego zysku z prowadzenia Biura Usług (...) w latach 1997-2006 w wysokości 1.718.110,80 złotych wraz ustawowymi odsetkami liczonymi od ostatniego dnia roku, w którym powstał zysk roczny, do dnia zapłaty;
- 4) z tytułu szkód spowodowanych zaprzestaniem działalności BUT (...) w wysokości zapłatę kwoty 175.849,17 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 sierpnia 1997r. do dnia zapłaty powiększoną o wartość podatku dochodowego, czyli 175.849,17 zł + 449.613, 81 = 625 462, 98 złotych wraz z 19 % podatku dochodowego i 8 % VAT;
- 5) z tytułu zaległości wobec firm ((...) Z., E. B.) w wysokości 2.304,80 złotych wraz z odsetkami od tej kwoty od dnia 5 sierpnia 1997 roku do dnia zapłaty, czyli odsetki = 5.892,95 złotych wraz 8 % podatku VAT i podatkiem dochodowym;
- 6) z tytułu odsetek za zaległości podatkowe od dnia 5 sierpnia 1997 r. do dnia zapłaty – od kwoty 24.354, 81 złotych, czyli odsetki = 82 596, 77 złotych oraz 8 % podatku VAT i podatek dochodowy;

7) z tytułu odsetek ustawowych od zaległości wobec (...) od kwoty 35.411,16 złotych, począwszy od 5 sierpnia 1997 roku do dnia zapłaty oraz koszty sądowe i komornicze oraz 8 % podatku VAT i podatek dochodowy od tej kwoty, czyli same odsetki 90.539,79 złotych + wspomniane wyżej koszty. Odsetki liczone na dzień 14.03.2012r. Czyli razem należność z tego tytułu wynosi: 804.492,49 złotych.

IV. Jak już wcześniej podano, szereg żądań wnioskodawcy nie było związanych bezpośrednio z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem, lecz z faktem prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego. Tego rodzaju roszczenia mogą być dochodzone w innym postępowaniu (w tym w postępowaniu cywilnym), a nie na gruncie art. 552 §4 k.p.k.. Zresztą, formułując te żądania wnioskodawca nie wiązał ich z tymczasowym aresztowaniem, lecz z prowadzeniem postępowania karnego.

Niezależnie od zasadności wspomnianych żądań, Sąd Okręgowy we Wrocławiu słusznie nie uwzględnił zatem poniższych żądań wnioskodawcy G. W. (1). Zostaną one podane według kolejności zgłaszanych roszczeń, nawet mimo dublowania się tych żądań:

- 1) z tytułu utraty zdolności kredytowej w wyniku zajęcia mieszkania własnościowego znajdującego się we W. przy ulicy (...) w latach 1998-2009 w wysokości 407.310,82 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 2) ustalenia wysokości odsetek ustawowych od wartości zajętego mieszkania oraz z tytułu odszkodowania za uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu gospodarczego mieszkania własnościowego przy ul. (...) we W. w wysokości 530.720 złotych (szkoda wyliczona na dzień 31.12.2011r.) oraz dalszych odsetek, jakie powstaną po wyliczeniu odsetek ustawowych od zmieniającej się wartości mieszkania, począwszy od dnia 1.01.2012 roku do dnia zapłaty;
- 3) z tytułu skutek niemożności wykonywania zawodu pilota wycieczek zagranicznych i w konsekwencji utraty uprawnień w wysokości 24.600 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 4) z tytułu strat w wyniku zajęcia sprzętu biurowego 6.950 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 5) z tytułu zwrotu kosztów adwokackich w wysokości 25.000 złotych;
- 6) z tytułu zwrotu kosztów za przejazdy na rozprawy, wezwania do prokuratury, konsultacje z adwokatem i zapoznanie się z aktami sprawy w wysokości 4.700 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 7) z tytułu bezprawnego prowadzenia postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego w okresie od 5.08.1997 roku do 4.11. 2008 roku w wysokości 1.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 8) z tytułu pozbawienia paszportu i możliwości swobody podróżowania w okresie od 6.08.1997r. do 11.05.2004r. w wysokości 100.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 9) z tytułu strat w wyniku zajęcia sprzętu biurowego 4.607,12 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 5.08.1997 roku do dnia zapłaty;
- 10) z tytułu utraty dobrego imienia i zniszczenia życia oraz doprowadzenia do zniszczenia zdolności menadżerskich w wysokości 2.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 11) z tytułu uniemożliwienia wnioskodawcy wykonywania usług pilota wycieczek zagranicznych łącznie kwoty 13.800 złotych wraz odsetkami ustawowymi według następującego wyliczenia:
 - od kwoty 6.600 złotych (rok 1998) – odsetki liczone od dnia 15.września 1998 roku do dnia zapłaty, gdyż w połowie września kończył się bowiem cykl imprez do Włoch;
 - od kwoty 3.600 złotych (rok 1999) – odsetki liczone od dnia 1 stycznia 2000 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 3.600 złotych (rok 2000) – odsetki liczone od dnia 1 stycznia 2001 roku;

12) za nieudzielenie wnioskodawcy bezzwłocznej odpowiedzi na składane zażalenie zadośćuczynienia w wysokości 20.000 złotych;

13) za uniemożliwienie wnioskodawcy wniesienia skutecznego zażalenia zadośćuczynienia w wysokości 15.000 złotych;

14) za poniżające traktowanie wnioskodawcy i jego rodziny zadośćuczynienia w kwocie 20.000 złotych;

15) za pozbawienie swobody podróżowania zadośćuczynienie w wysokości 22.070 złotych;

Konsekwencje stosowania wobec wnioskodawcy zabezpieczenia majątkowego na mieszkaniu przy ul. (...) we W., a po uchyleniu tymczasowego aresztowania także środków zapobiegawczych w postaci zakazu opuszczania kraju, nie stanowiły, co oczywiste, konsekwencji tymczasowego aresztowania, lecz trwającego postępowania karnego.

Jeżeli chodzi o mieszkanie własnościowe przy ul. (...) we W., to trudno przyznać rację wnioskodawcy, że poniósł jakiegokolwiek szkody wynikające z niemożności przyznania mu kredytu bankowego, którego zabezpieczeniem miałyby być hipoteka ustanowiona na tym mieszkaniu. Z tego samego powodu nie można przyjąć, że szkody po stronie wnioskodawcy były wynikiem utraty zdolności kredytowej w wyniku zajęcia mieszkania własnościowego znajdującego się we W. przy ulicy (...).

Przede wszystkim nie można zapominać, że wnioskodawca G. W. (1) był jedynie w połowie właścicielem mieszkania własnościowego, a druga połowa należała do jego byłej żony. Już ten fakt znacząco obniżał możliwości uzyskania kredytu bankowego, nie mówiąc już o tym, że tylko połowa wartości mieszkania stanowiła aktywa G. W. (1). O tym jakie trudności wiązały się z zaspokojeniem ze wspomnianego mieszkania świadczy to, że chwili obecnej wnioskodawca i jego była żona nadal są właścicielami wspomnianego mieszkania.

Ponadto, wnioskodawca G. W. (1) nie wykazał w żadnej mierze, by po uchyleniu tymczasowego aresztowania starał się o przyznanie kredytu bankowego i tylko ustanowione zabezpieczenie majątkowe uniemożliwiło jego przyznanie. Po zwolnieniu z aresztu śledczego G. W. (1) nie był w żaden sposób ograniczony w możliwościach prowadzenia działalności gospodarczej, stąd trudno zgodzić się z żądaniem zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa odsetek ustawowych od wartości zajętego mieszkania oraz z tytułu odszkodowania za uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu gospodarczego mieszkania własnościowego przy ul. (...) we W. w latach 1998-2009. Jak już wskazywano wyżej, zdarzenia przyszłe i niepewne nie mogą stanowić podstawy ustalenia odszkodowania, gdyż odszkodowanie powinno odpowiadać szkodom rzeczywiście poniesionym (por. wyrok SN z dnia 14.07.2009r. sygn. WA – 24/09 – OSNwSK 2009/1/1524).

Jeżeli chodzi o żądania zadośćuczynienia za ewentualne szkody i krzywdy, których doznali członkowie rodziny wnioskodawcy, to z pewnością nie mogły być one dochodzone przez G. W. (1) w postępowaniu na podstawie art. 552 § 4 k.p.k.. Inicjatywa procesowa w tym zakresie powinni wyrazić sami zainteresowani w postępowaniu cywilnym. Zwracał na to uwagę Sąd Najwyższy w cytowanym postanowieniu z dnia 14 lipca 2009r. sygn. WA – 24/09: „Stosownie do treści art. 445 § 1 k.c. (stosowanego posiłkowo w sprawach o ustalenie wysokości zadośćuczynienia) zadośćuczynienie winno być odpowiednie i odnosić się do krzywdy wyrządzonej represjonowanemu, a nie jego rodzinie” (OSNwSK 2009/1/1524).

Nie można uznać także za zasadne w niniejszym postępowaniu żądania zwrotu kosztów adwokackich oraz zwrotu kosztów za przejazdy na rozprawy, wezwania do prokuratury, konsultacje z adwokatem i zapoznawanie się z aktami sprawy, poniesione w sprawie o sygn. akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia. Nie oznacza to, że wnioskodawca nie może odzyskać poniesionych z tego tytułu kosztów, jednak powinien je zgłosić właśnie w postępowaniu Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia o sygn. akt V K – 1830/05 na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k., który stwierdza, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w razie niewinnienia oskarżonego lub umorzenia

postępowania koszty procesu w sprawach z oskarżenia publicznego ponosi Skarb Państwa, z wyjątkiem należności z tytułu udziału adwokata lub radcy prawnego ustanowionego w charakterze pełnomocnika przez pokrzywdzonego, oskarżyciela posiłkowego, powoda cywilnego albo inną osobę, a także z tytułu obrony oskarżonego w sprawie, w której oskarżony skierował przeciwko sobie podejrzenie popełnienia czynu zabronionego.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym zasada zwrotu kosztów związanych z udziałem obrońcy z wyboru, przy uniewinnieniu oskarżonego lub umorzeniu postępowania w sprawach z oskarżenia publicznego, jest bezdyskusyjna. Koszty te ponosi Skarb Państwa, z wyjątkami, o których mowa w pkt 2 przepisu art. 632 k.p.k. (postanowienie SN z dnia 14.11.2008r. sygn. III KK – 223/08 - OSNwSK 2008/1/2291). W orzecnictwie zwracano natomiast uwagę, że do szkody spowodowanej oczywiście niesłusznym tymczasowym aresztowaniem nie wlicza się kosztów dojazdów wnioskodawcy na rozprawy, gdyż odszkodowanie należy się za okres faktycznego pozbawienia wolności (por. wyrok SA w Krakowie z 13.12.2005r. sygn. II AKa – 230/05 – Krakowskie Zeszyty Sądowe 2006, z. 2, poz. 43).

V. Sąd Okręgowy we Wrocławiu szczególnie wnikliwie odniósł się do żądań wnioskodawcy G. W. (1) związanych z planami inwestowania w prowadzenie willi (...) w K.. Na podstawie zeznań wnioskodawcy, a także zeznania świadka C. K. (k. 787-788 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia), uzupełnionych analizą projektu umowy najmu z dnia 1.08.1997 roku (k. 789-791 tychże akt) Sąd Okręgowy ustalił, że rzeczywiście, w czerwcu 1997r. G. W. (1) zamieścił w prasie ogłoszenie o poszukiwaniu obiektu hotelowo – gastronomicznego w S. i wynajęcie domu mieszkalnego w K. przy ul. (...), pod nazwą Pensjonat (...) zaproponował mu jego właściciel – C. K.. Strony ustaliły wynajęcie obiektu przez G. W. (1) i zlecono prawnikowi przygotowanie umowy najmu na okres od 1 sierpnia 1997r. do 31 grudnia 1998r.. Czynnosc najmu miał wynieść 1.000 złotych, zaś wynajmujący został zobowiązany do zapłaty kaucji na zabezpieczenie roszczeń w kwocie 10.000 złotych w terminie do dnia 15 października 1997r.. Podpisanie umowy miało nastąpić w K. w dniu 1 sierpnia 1997r., jednak do niego nie doszło, gdyż G. W. (1) nie stawił się na podpisanie umowy.

Porównanie dat ustalonego zawarcia umowy najmu (1.08.1997r.) z wystąpieniem przez firmę (...) z K. z żądaniami zapłaty za pobyt turystów w Turcji i przesłanymi faxem do BUT (...) zapowiedziami niepodstawienia dla nich autobusów (2.08.1997r.) jednoznacznie przesądzało, że to nie fakt tymczasowego aresztowania wnioskodawcy (5.08.1997r.) był powodem niewynajęcia pensjonatu (...) w K. przez G. W..

Po prostu, na początku sierpnia 1997r. nastąpiły zasadnicze trudności w płynności (...) biura (...) i z tych powodów wnioskodawca zrezygnował z zawarcia umowy najmu willi (...) w K.. Trzeba pamiętać, że jeszcze w dniu 31 lipca 1997r. G. W. (1) przełał na konto firmy (...) 40.000 złotych, co w realiach biura (...) było znaczącym wydatkiem. Właśnie z tego powodu nie było możliwe i realne podpisanie umowy najmu, wiążącej się dodatkowo z koniecznością zapłaty wysokiej kaucji, a nie fakt tymczasowego aresztowania wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu słusznie nie uwzględnił zatem poniższych żądań wnioskodawcy G. W. (1), które zostaną przedstawione poniżej, według kolejności zgłaszanych roszczeń, nawet mimo dublowania się tych żądań:

- 1) z tytułu niemożliwości inwestowania w nieruchomości w K. w latach 1997-2006 i utraconych korzyści w wysokości 4.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 2) z tytułu niedojścia do skutku umowy o dzierżawę nieruchomości zabudowanej znajdującej się w K. przy ulicy (...); przeznaczony na działalność turystyczno – wypoczynkową (noclegi i gastronomia) o nazwie willa (...) w wysokości 83.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 3) z tytułu niedojścia do skutku umowy o dzierżawę nieruchomości zabudowanej znajdującej się w K. przy ulicy (...); przeznaczony na działalność turystyczno – wypoczynkową (noclegi i gastronomia) o nazwie willa (...) w wysokości 53.044,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za utracony zysk w każdym miesiącu, liczonymi od ostatniego dnia miesiąca, w którym powstał zysk do dnia zapłaty;

4) z tytułu zawarcia mniej korzystnej umowy na dzierżawę pensjonatu (...) w K. w wysokości 32.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za każdy miesiąc, liczonymi od kwoty 1000 zł, od ostatniego dnia miesiąca, poczynając od sierpnia 1997 roku do marca 2000 roku do dnia zapłaty wraz z 8 % podatku VAT.

VI. Sąd Okręgowy we Wrocławiu słusznie nie uwzględnił żądań wnioskodawcy G. W. (1) związanymi z niemożliwością kontynuowania opłat za polisę na życie w Towarzystwie (...) (w wysokości 47.375,84 złotych wraz z ustawowymi odsetkami) oraz z tytułu utraty polisy na życie (...) S.A. (w wysokości 91.070,02 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 27.02.2012 roku do dnia zapłaty).

Na podstawie zebranego materiału dowodowego w postaci: umowy ubezpieczenia (k. 649-650), pisma przedstawiciela (...) Towarzystwo (...) z dnia 17 lutego 2012 roku (k. 651-652), wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia (k. 653-659) oraz zeznania samego wnioskodawcy (k. 761-762) było jasne, że G. W. (1) w dniu 26 czerwca 1996r. zawarł umowę na ubezpieczenie (...)nr (...), określając sumę ubezpieczenia na 47.389,83 złotych. Umowa została zawarta na 20 lat jej koniec przypadał na dzień 13.04.2016r., zaś wnioskodawca był zobowiązany do uiszczania składki kwartalnej.

Na podstawie wspomnianych dowodów było absolutnie bezsporne, że jeszcze przed tymczasowym aresztowaniem (5.08.1997r.) G. W. (1) opłacał składki za 1997r. nieregularnie i z opóźnieniem, natomiast ostatnia składka została uiszczona w dniu 23 kwietnia 1997r., po czym wnioskodawca przestał je płacić, co spowodowało rozwiązanie umowy ubezpieczeniowej przez ubezpieczyciela.

W obliczu przedstawionych wyżej trudności finansowych i poważnego zadłużenia biura (...), powód zaniechania zapłaty składek ubezpieczeniowych był oczywisty. Był nim brak środków finansowych na ten cel już po dniu 23 kwietnia 1997r., a zatem ponad 3 miesiące przed tymczasowym aresztowaniem G. W. (1). Wnioskodawca nie wykazał zatem, by szkody wynikające z nieuregulowania składek ubezpieczeniowych, a co za tym idzie niewypłaceniem polisy na Z., były związane z pozbawieniem go wolności. Wnioskodawca zapłacił bowiem zaledwie niecałe 3.000 złotych, a w trakcie tymczasowego aresztowania pozbawiony został możliwości uiszczenia ewentualnie 3 dalszych rat kwartalnych po około 600 złotych. Jak słusznie stwierdził Sąd I instancji, po opuszczeniu aresztu śledczego wnioskodawca nie wznowił jednak tej umowy ani u dotychczasowego ubezpieczyciela, ani nie zawarł umowy ubezpieczeniowej z innym ubezpieczycielem. W związku z tym brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca kontynuowałby umowę ubezpieczenia aż do 2016r..

Nie doszło zatem do zdarzenia ubezpieczeniowego, które rodziło obowiązek zapłaty odszkodowania, a także nie wykazał wnioskodawca jaka byłaby w ogóle kwota świadczenia po zakończeniu umowy i w jakiej proporcji to świadczenie pozostawałoby do kwot uiszczonych przed aresztowaniem. Brak jest podstaw do ustalenia, jakie byłoby świadczenie, które uzyskałby wnioskodawca po zakończeniu umowy ubezpieczenia. Kwota wypłaty byłaby uzależniona od szeregu czynników takich jak: wielkości uiszczonych składek, stopnia indeksacji składki, zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego.

VII. Nie ma żadnych wiarygodnych przesłanek do domagania się przez wnioskodawcę G. W. (1) odszkodowania z tytułu niemożności podjęcia działalności przez spółkę (...) w latach 1997-2006 i utraconych korzyści w wysokości 600.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami. Wnioskodawca nie wykazał, by spółka ta miała jakiegokolwiek realne perspektywy podjęcia działalności gospodarczej, by znalazła na rynku usług transportowych klientów i przynosiła jakiegokolwiek dochody, a także jakie były ewentualne koszty działalności tej spółki, majątek, obroty itp.

W tej sytuacji, nie było podstaw do zasądzenia odszkodowania z tego tytułu i uwzględnienia żądań wnioskodawcy G. W. (1), choć Sąd Okręgowy we Wrocławiu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia nie poświęcił należytej uwagi wskazanym żądaniom.

VIII. Szczególnie wnikliwie odniósł się Sąd Okręgowy we Wrocławiu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do żądań wnioskodawcy wypłaty odszkodowania i zadośćuczynienia z powodu rzekomej utraty zdrowia w wyniku tymczasowego aresztowania. U podstaw takiego stanowiska były twierdzenia G. W. (1), że nie miała należytej

opieki lekarskiej w jednostkach penitencjarnych, nie był prawidłowo leczony na zespół obturacyjnego bezdechu sennego, gwałtownie schudł kilkadziesiąt kilogramów, a także rozwinęła się u niego cukrzyca. Nie ma żadnych wiarygodnych przesłanek do potwierdzenia twierdzeń wnioskodawcy, a wręcz przeciwnie, zarówno w postępowaniu Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia o sygn. V K – 1830/05, jak i w niniejszym postępowaniu zebrano przekonujące dowody świadczące przeciwko tezom wnioskodawcy.

Po pierwsze, bezpośrednio po zatrzymaniu G. W. (1) został poddany badaniom lekarskim w Ambulatorium Internistycznym Pogotowia (...), które wykazały, że może być osadzony w areszcie śledczym (k. 156, 157 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Po wtóre, podczas wszystkich przesłuchań w okresie, gdy stosowano tymczasowe aresztowanie G. W. (1) na temat stanu zdrowia podawał wyłącznie, że cierpi na zespół bezdechu sennego i nie zgłaszał innych schorzeń (k. 170, 171, 174-175, 772-773, 1638-1640 tychże akt).

Po trzecie, w dniu 1 października 1997r. Kierownik Ambulatorium i I. (...) Aresztu Śledczego we W. wydała świadectwo lekarskie o stanie zdrowia tymczasowo aresztowanego G. W. (1) stwierdzające, że rozpoznano u niego: zespół bezdechu śródseennego, otyłość, skrzywienie przegrody nosa, i podejrzenie dyskopatii w okolicach kręgu L-5 oraz krwiopłucie. Odnotowano, że pacjent wymaga konsultacji w Poradni Pulmonologicznej, badania laryngologicznego i neurologicznego. Kierownik Ambulatorium i I. (...) Aresztu Śledczego we W. stwierdziła, że G. W. (1) może przebywać w areszcie śledczym (k. 880, 881-883 tychże akt). Żadnych innych chorób u G. W. (1) nie rozpoznano i nie zgłaszał takich dolegliwości.

Po czwarte, mimo wielu odmów poddania się w trakcie tymczasowego aresztowania badaniom sądowo-psychiatrycznym i oraz sądowo-lekarskim (k. 870, 871, 874, 877, 878 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia oraz akta osobowe z Aresztu Śledczego we W.), w dniu 29 stycznia 1998r. biegli lekarze psychiatrzy zdołali jednak przeprowadzić te badania i wydać opinię sądowo-psychiatryczną dotyczącą podejrzanego G. W. (1). Podczas przeprowadzonych badań G. W. (1) nie skarżył się im na inne dolegliwości niż ujawnione podczas poprzednich przesłuchań i badań. Oceniając stan psychiczny stwierdzili, że nawiązuje kontakt, jest prawidłowo zorientowany, ma jasną świadomość, niezaburzony tok i tempo myślenia. Badany nie ujawniał objawów psychotycznych, miał sprawną pamięć, nastrój obniżony sytuacyjnie. Zgłaszał skargi na zaburzenia snu, lęki, trudności w koncentracji uwagi, napadową senność w ciągu dnia, brak apetytu. Biegli lekarze psychiatrzy uznali, że G. W. (1) nie jest chory psychicznie i niedorozwinięty umysłowo oraz orzekli jego pełną poczytalność. Rozpoznany u niego zespół obturacyjnego bezdechu sennego nie miał wpływu na poczytalność (k. 1448-1452 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Po, piąte, w trakcie tymczasowego aresztowania G. W. (1) był systematycznie kierowany na badania przez lekarzy Ambulatorium i I. (...) Aresztu Śledczego we W. w dniach 1.10.1997r., 2.10.1997r., 13.10.1997r., 14.10.1997r., 13.11.1997r., 14.11.1997r., 12.02.1998r. oraz 23.03.1998r.. Podczas wspomnianych badań nie stwierdzono innych dolegliwości niż przez niego podawane. W dniu 23 marca 1998r. stwierdzono, że nie ma bezwzględego wskazania do przebywania G. W. (1) w celi z dużym oknem i może przebywać w normalnej celi z niepalącymi osadzonymi (książeczka zdrowia w aktach osobowych z Aresztu Śledczego we W.).

Po szóste, po dwóch latach od uchylenia tymczasowego aresztowania, w maju 2000r. G. W. (1), przebywającego wówczas na wolności, poddano badaniom przez biegłego z zakresu medycyny sądowej na okoliczność jego ówczesnego stanu zdrowia oraz możliwości brania udziału w czynnościach procesowych. Biegły z zakresu medycyny sądowej w opinii z dnia 23 maja 2000r. rozpoznał u G. W. (1) następujące schorzenia:

- 1) zespół bezdechu śródseennego z bardzo rzadkimi epizodami;
- 2) otyłość dużego stopnia, najprawdopodobniej pokarmową;
- 3) nadciśnienie tętnicze – umiarkowane.

Podczas wspomnianego badania G. W. (1) nie skarżył się na żadne inne dolegliwości i nie rozpoznał ich także lekarz. Biegły uznał, że G. W. (1) może brać udział w czynnościach procesowych (k. 2360-2362 akt V K – 1830/05 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia).

Po siódme, w opinii biegłego z zakresu medycyny sądowego M. B. (k. 376-378) odnotowano, że rozpoznał on obecnie u G. W. (1) następujące schorzenia: nadciśnienie tętnicze, obturacyjny zespół bezdechu śródsewnego, cukrzycę typu II obecnie z objawami polineuropatii cukrzycowej, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa w odcinku szyjnym i piersiowym, otyłość pokarmą wtórną.

Biegły stwierdził, że nie ma podstaw do przyjęcia, aby jakiegokolwiek dolegliwości powstały lub uległy istotnemu nasileniu w wyniku wykonywania tymczasowego aresztowania wobec wnioskodawcy. Brak podstaw do przyjęcia, że pobyt wnioskodawcy w Areszcie Śledczym spowodował pogorszenie stanu jego zdrowia, natomiast zgłaszane przez G. W. (1) w latach 1997–2011 dolegliwości stanowią wynik naturalnego procesu pogłębiania istniejących w jego organizmie zmian chorobowych.

Po ósme, powołany w niniejszym postępowaniu biegły diabetolog J. B. (1) (k. 613-615, 763) stwierdził, że we wrześniu 2001r. rozpoznano u G. W. (1) cukrzycę typu 2 (insulinozależnej) i nie można wykluczyć, że rozpoznanie tej choroby mogłoby nastąpić wcześniej. Nie można jednak wiarygodnie stwierdzić, aby początek cukrzycy miał miejsca w czasie pobytu G. W. (1) w areszcie śledczym w latach 1997-1998. Za taką ewentualnością może przemawiać zwiększone pragnienie, stwierdzony pojedynczym badaniem podwyższony poziom glikemii oraz spadek masy ciała (mógł być on związany ze strajkiem głodowym, jak też i z wstępną fazą rozwoju cukrzycy). Wpływ na ogólny stan zdrowia wnioskodawcy w czasie pobytu w Areszcie Śledczym miał fakt braku zgody na badania lekarskie i laboratoryjne (a właśnie one mogłyby jednoznacznie ułatwić postawienie rozpoznania). Wnioskodawca wykazywał jednak dziedziczne predestynacje do tego rodzaju choroby, gdyż jego matka choruje na cukrzycę.

Po dziewiąte, z opinii biegłej z zakresu psychiatrii J. B. (2) (k. 738-746) powołanej w niniejszym postępowaniu wynika, że aktualny stan psychiczny wnioskodawcy G. W. (1) jest skutkiem wielu czynników: pobytu w areszcie, prowadzonego przeciwko niemu postępowania i skutków tego procesu, problemów finansowych, zajęcia mieszkania, stanu rodziny. W okresie tymczasowego aresztowania nie ujawniły się u wnioskodawcy schorzenia psychiczne, które skutkowały poważnymi następstwami dla jego sposobu życia w dalszym okresie.

Mając powyższe na uwadze trzeba uznać, że w wyniku tymczasowego aresztowania nie doszło u wnioskodawcy G. W. (1) do pogorszenia się stanu zdrowia, pogłębienia się istniejących schorzeń i powstania nowych. G. W. (1) nie zachorował na inne schorzenia niż stwierdzone przez lekarzy w trakcie pobytu w areszcie śledczym i nie był pozbawiony właściwej opieki lekarskiej. Innym zagadnieniem jest to, że sam wnioskodawca, w ramach protestu głodowego, nie wyrażał zgody na poddanie się badaniom lekarskim. Gotowość taką wyrażali jednak lekarz więzienni, o czym świadczą zapisy w książeczce zdrowia G. W.. Stąd nieuzasadnione, a wręcz absurdalne są żądania zwrotu kosztów leczenia wnioskodawcy przez wiele lat po uchyleniu tymczasowego aresztowania, żądania renty itp.

Mając powyższe na uwadze, słusznie Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał bezzasadność żądania odszkodowania i zadośćuczynienia z następujących tytułów, które podano zgodnie z kolejnością zgłaszania przez wnioskodawcę:

- 1) z tytułu świadomego narażania na możliwość utraty zdrowia i życia, a w konsekwencji utraty zdrowia, w czasie pobytu w areszcie w wysokości 1.000.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;
- 2) z tytułu zadośćuczynienia za utratę zdrowia i doprowadzenie do utraty zdolności do kierowania firmą oraz za psychiczne znęcanie się nad wnioskodawcą w czasie pobytu w areszcie w wysokości 847.200 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27.04.1998 roku;
- 3) z tytułu zadośćuczynienia za poniżające traktowanie wnioskodawcy (zmuszenie do poddania się badaniom psychiatrycznym) w wysokości 10.000 złotych;

4) za doprowadzenie do sytuacji, która zagrażała bezpieczeństwu wnioskodawcy w czasie pobytu w areszcie (brak opieki lekarskiej) zadośćuczynienia za każdy dzień braku właściwego dozoru medycznego, w czasie pobytu w areszcie w łącznej wysokości 200 złotych x 264 dni, czyli 52.800 złotych;

5) z tytułu zwrotu kosztów za dotychczasowe leczenie w łącznej wysokości 58.550 złotych wraz z odsetkami liczonymi od dnia 3 listopada 2009 roku, aż do dnia zapłaty;

6) z tytułu renty zdrowotnej w wysokości 43.041 złotych w skali rocznej. Renta miesięczna równa średniemu wynagrodzeniu w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS;

7) z tytułu renty za ponoszone koszty leczenia w wysokości 25.824,60 złotych w skali rocznej, zatem 60 % miesięcznego średniego wynagrodzenia w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS;

8) z tytułu renty wyrównawczej za pogorszenie perspektyw życiowych w wysokości 43.041 złotych w skali rocznej. Renta miesięczna równa średniemu wynagrodzeniu w gospodarce – rewaloryzowana co kwartał zgodnie z danymi GUS.

IX. Nie zasługują na uwzględnienie żądania wnioskodawcy G. W. (1) związane z rzekomym pozbawieniem go możliwości pracy zawodowej po uchyleniu tymczasowego aresztowania, a także uczynienia go bezdomnym, jak również żądani a zapłaty czynszu za jego mieszkanie od 1998r. do chwili obecnej.

Analiza akt postępowania Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia o sygn. V K – 1830/05 jednoznacznie dowodzi, że po uchyleniu tymczasowego aresztowania G. W. (1) podjął pracę zawodową, prowadząc pensjonat (...) w K., a następnie pensjonat w S. do 2011r.. Nie ma zatem żadnych przesłanek ku temu, by tymczasowe aresztowanie wywarło na niego tak istotny psychiczny wstrząs, że nie mógł wykonywać przez wiele lat czynności zawodowych. Przeciwnie, było zupełnie inaczej, gdyż z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że za 1999r. wnioskodawca wykazał dochód brutto w wysokości 41.380,17 złotych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu pensjonatu (...) w K..

Nie można także absolutnie mówić o bezdomności wnioskodawcy G. W. (1), skoro nadal jest w połowie właścicielem mieszkania przy ul . (...) co przyznał na rozprawie apelacyjnej. Natomiast to, że mieszka tam wyłącznie była żona wnioskodawcy jest jego wyborem, z którym nie ma nic wspólnego tymczasowe aresztowanie zakończone przed 14 laty.

Mając powyższe na uwadze, słusznie Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał bezzasadność żądania odszkodowania i zadośćuczynienia z następujących tytułów, które podano zgodnie z kolejnością zgłaszania przez wnioskodawcę:

1) z tytułu doprowadzenia do zagrożenia bezdomnością wnioskodawcy i jego rodziny 500 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami;

2) z tytułu szkody spowodowanej koniecznością płacenia czynszu za mieszkanie w wysokości 44.663,52 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za każdy rok od ostatniego dnia roku aż do dnia zapłaty;

3) z tytułu wypłaty comiesięcznego odszkodowania za doprowadzenie wnioskodawcy do przymusowego bezrobocia w kwocie równej średniego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce, wypłacanego do dnia, w którym ustaną przyczyny powodujące bezrobocie, z wyrównaniem liczonym od dnia 1.10.2010r. (od 1.10-2010r. do 31.03.2012r. kwota ta wynosi 62.580,45 złotych) oraz odsetki ustawowe liczone od ostatniego dnia miesiąca, za który ma przysługiwać comiesięczne odszkodowanie, aż do dnia zapłaty. Odszkodowanie to – zdaniem wnioskodawcy – powinno wynosić w skali rocznej: 3.586,75 złotych x 12 = 43.041 złotych;

4) za doprowadzenie do bezdomności zadośćuczynienie w wysokości 268.500 złotych.

X. Należy zauważyć, że wysokość odszkodowania przyznana przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu odnosi się tylko do spodziewanych dochodów po potrąceniu podatku dochodowego, natomiast nie uwzględnia tego, jakie koszty

poniósłby wnioskodawca G. W. (1) na utrzymanie siebie i rodziny. Oznacza to, że ostateczne wyliczenie odszkodowania przez Sąd Okręgowy było bardziej korzystne dla wnioskodawcy niż wynikałoby to z zasad jego przyznawania.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2006r. sygn. II K.K. – 64/06: „Szkodę wynikającą z niesłusznego skazania stanowi różnica między stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby skazanego nie pozbawiono wolności, a stanem rzeczywistym, z chwili odzyskania wolności. Właśnie taka wykładnia jest zgodna z określeniem szkody zawartym w art. 361 § 2 k.c. i obejmuje straty poniesione (*damnum emergens*) i utracone przez niego korzyści (*lucrum cessans*). Wykazanie szkody w postaci *lucrum cessans* z natury rzeczy ma charakter hipotetyczny. Nie sprzeciwia się to przyjęciu, że szkoda rzeczywiście powstała, jeżeli zostanie udowodnione tak duże prawdopodobieństwo osiągnięcia korzyści majątkowej przez poszkodowanego, że rozsądnie rzecz oceniając, można stwierdzić, iż poszkodowany na pewno uzyskałby korzyść, gdyby nie wystąpiło zdarzenie, w związku z którym ten skutek był niemożliwy” (OSNwSK 2006/1/2112).

Jednak wobec kierunku apelacji, orzeczenie w przedmiocie odszkodowania nie mogło być mniej korzystne dla wnioskodawcy niż przyjęte przez Sąd I instancji.

XI. Należało częściowo podzielić zarzuty apelacji o niewłaściwe określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdą w wyniku błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegającego na przyjęciu, że kwotą zadośćuczynienia adekwatną do doznanych krzywd jest 30.595,68 złotych, a także obrazy przepisów art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną, oceną dowodów polegającą na wzięciu pod uwagę, przy określaniu rozmiaru szkód i krzywd, jakich doznał wnioskodawca w związku z niesłusznym pozbawieniem wolności, przede wszystkim okoliczności dotyczących przebiegu faktycznego pozbawienia wolności w areszcie śledczym.

Oceniając krzywdy, jakich doznał G. W. (1) w ślad za Sądem Okręgowym oraz uwzględniając pozostałe okoliczności należy zwrócić uwagę na to, że dolegliwości związane były z:

- 1) pozbawieniem wolności wcześniej niekaranego 41-letniego mężczyzny;
- 2) osadzeniem wnioskodawcy z innymi osobami, których miał prawo się obawiać zważywszy na to, że w konflikty z prawem wchodzi najczęściej osoby z marginesu społecznego;
- 3) obawą o swój stan zdrowia i właściwą opiekę medyczną w areszcie śledczym;
- 4) nasilającymi się dolegliwościami w związku z obturacyjnym zespołem bezdechu sennego i znoszeniem tej choroby w warunkach celi więziennej;
- 5) złym samopoczuciem wnioskodawcy w trakcie tymczasowego aresztowania;
- 6) stanem psychicznym wywołanym zastosowaniem i kontynuowaniem tymczasowego aresztowania w świadomości niewinności wnioskodawcy i niemożności wykazania tej niewinności;
- 7) niemożnością sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi;
- 8) świadomością utraty zaufania klientów biura turystycznego;
- 9) dolegliwości związanych z tymczasowym aresztowaniem (izolacja, pozbawienie swobody korespondencji).

jednak niedostatecznie okoliczności te uwzględnił przy wymiarze zadośćuczynienia.

Jednocześnie, dolegliwości wynikające z pozbawienia wolności musiały być istotnie silne, skoro wnioskodawca zdecydował się na rozpoczęcie protestu głodowego trwającego przez kilka miesięcy, podczas którego schudł kilkadziesiąt kilogramów.

Przyznana przez Sąd Okręgowy kwota 30.595,68 złotych zadośćuczynienia za doznaną krzywdę była w realiach niniejszej sprawy niewystarczająca. Sąd Apelacyjny wyraża przekonanie, że powinna to być wartość zbliżona do dwukrotności zadośćuczynienia przyznanego przez Sąd Okręgowy i dlatego zasądził na rzecz G. W. (1) dodatkowo 35.904,32 złotych zadośćuczynienia. Jako podstawę do wyliczenia zadośćuczynienia przyjęto, że wnioskodawcy należy się 250 złotych za każdy dzień pozbawienia wolności, czyli za 266 dni. Łącznie daje to wartość 66.500 złotych (250 złotych x 266 dni = 66.500 złotych), i od tej kwoty należało odjąć przyznane już zadośćuczynienie w wysokości 30.595,68 złotych. Daje to kwotę 35.904,32 złotych (66.500 złotych – 30.595,68 złotych = 35.904,32 złotych). W praktyce orzeczniczej Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu jest to kwota znacząca i godnie rekompensuje krzywdę moralną wnioskodawcy.

Wnioskodawca G. W. (1) nie udowodnił jednak, że w trakcie osadzenia areszcie śledczym groziło mu cokolwiek ze strony pozostałych osadzonych. Brak na ten temat jakichkolwiek śladów w aktach osobowych wnioskodawcy znajdujących się w Areszcie Śledczym we W., jego książeczce zdrowia oraz w aktach V K – 1830/05 Sądu rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia. Gdyby takie zagrożenie istniało, to wnioskodawca niewątpliwie zgłosiłby to funkcjonariuszom Służby Więziennej.

Mając powyższe na uwadze, niezasadne były następujące żądania odszkodowania i zadośćuczynienia wnioskodawcy:

- 1) za doprowadzenie do sytuacji, która zagrażała bezpieczeństwu osobistemu wnioskodawcy (pobyt w celi z innym niebezpiecznym osadzonym) zadośćuczynienia w wysokości 10.000 złotych;
- 2) za niezapewnienie wnioskodawcy bezpieczeństwa osobistego w wysokości 20.000 złotych.

XII. Prowadziło to do częściowego uwzględnienia apelacji wniesionej na korzyść wnioskodawcy G. W. (1) przez jego pełnomocnika procesowego i zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu poprzez zasądzenie – ponad przyznane 50.176,92 złotych tytułem odszkodowania oraz 30.595,68 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za niesłuszne pozbawienie wolności – na jego rzecz od Skarbu Państwa dodatkowo 35.904,32 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy (art. 437 § 1 k.p.k.).

Orzeczenia o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze oparto o przepis art. 544 § 2 k.p.k., stwierdzający, że postępowanie w tego rodzaju sprawach jest wolne od kosztów.